

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

**JP AUTOCESTE FBIH
D.O.O MOSTAR**

ZA 2012.GODINU

Broj: 06-6/13

Sarajevo, april 2013. godine

UPRAVI JP AUTOCESTE FBiH D.O.O. MOSTAR**NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE****Predmet revizije**

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja JP Autoceste FBiH d.o.o. Mostar (u daljem tekstu–Društvo), bilansa stanja sa stanjem na dan 31.12.2012. godine i pripadajućih bilanse uspjeha, izvještaja o promjenama na kapitalu i izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja je završila na taj dan, te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, kao i pregleda računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za izradu i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i Međunarodnim računovodstvenim standardima. Ova odgovornost obuhvata: uvođenje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su važne za pripremu i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja, koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u danim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za usklađenost poslovanja Društva sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima uključujući odredbe zakona i propisa koji određuju iznose i objavljivanje u finansijskim izvještajima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ br: 22/06) i Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima (da li se sredstva koriste za utvrđene namjene te da se izvrši ocjena finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola).

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i iznosima koji su objavljeni u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka zasnovan je na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalim usljed prevare ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su važne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše revizorsko mišljenje.

Osnov za izražavanje mišljenja:

1. Iskazani prihodi su precijenjeni za iznos od 500.961 KM, a odnose se na prihode od cestarine po osnovu prodatih ACC TAG-ova, koji su na dan 31.12.2012. godine u navedenom iznosu ostali neiskorišteni, što je imalo za posljedicu da je i rezultat perioda precijenjen za navedeni iznos (što je pojašnjeno u tački 4.10. Izvještaja);
2. Zbog nedosljedne primjene Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, a prije svih paragrafa 22., 89. i 91. Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja, kao i vlastitih akata, svi poslovni događaji vezani za stalna sredstva nisu evidentirani u revidiranom obračunskom periodu. Društvo nije evidentiralo sve fakture koje se odnose na 2012. godinu, niti je za neblagovremeno ispostavljene fakture

izvršilo potrebna rezervisanja, shodno MRS 37–Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva. Na datum bilansa imovina je podcijenjena najmanje za 1.238.313 KM, a obaveze najmanje za 1.476.145 KM. Rashodi perioda podcijenjeni su najmanje za 27.319 KM (što je pojašnjeno u tačkama 4.5. i 4.8. Izvještaja);

3. Obaveze po osnovu pasivnih vremenskih razgraničenja precijenjene su za iznos od 225.363 KM, a odnose se na procijenjene sudske troškove, zatezne kamate i ostale nepredviđene troškove, po osnovu raskinutog ugovora sa SCT d.d. Ljubljana. Navedene obaveze ne ispunjavaju uslove za priznavanje propisane tačkom 14. MRS 37-Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva (što je pojašnjeno u tački 4.8. Izvještaja);
4. Popis imovine i obaveza nije obavljen na propisani način, odnosno nije izvršeno usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem iskazanim u poslovnim knjigama Društva u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Nije izvršen popis zaliha materijala, rezervnih dijelova i ACC TAG-ova (što je pojašnjeno u tački 4.5. Izvještaja).

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno finansijski položaj JP Autoceste FBiH d.o.o. Mostar na dan 31.12.2012. godine, rezultate poslovanja i novčani tok za godinu koja je završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Finansijsko poslovanje JP Autoceste FBiH d.o.o. Mostar tokom 2012. godine, osim za napomene navedene u tačkama prethodnog pasusa, bilo je u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Sarajevo, 26.04.2013. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

BILANS STANJA NA DAN 31.12.2012. GODINE	1
BILANS USPJEHA ZA PERIOD 01.01. – 31.12.2012. GODINE.....	2
IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA.....	3
ZA PERIOD OD 01.01. DO 31.12.2012. GODINE.....	3
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU	4
ZA PERIOD KOJI ZAVRŠAVA NA DAN 31.12.2012. GODINE	4
1. UVOD	1
2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	1
3. REZIME DATIH PREPORUKA.....	2
4. NALAZI I PREPORUKE	4
4.1 Prethodno iskustvo sa klijentom i ostale kontrole nadležnih organa	4
4.2 Obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti i finansiranje	4
4.3 Sistem internih kontrola	6
4.4 Planiranje i izvještavanje.....	9
4.5 Stalna sredstva i dugoročni plasmani	11
4.6 Potraživanja	15
4.7 Novac i novčani ekvivalenti	16
4.8 Obaveze, rezervisanja i razgraničenja	17
4.9 Kapital.....	20
4.10 Prihodi.....	21
4.11 Rashodi	22
4.12 Sudski sporovi	26
4.13 Nabavke	27
5. KOMENTAR	27

B I L A N S S T A N J A na dan 31.12.2012. godine

Pozicija	Neto iznos tekuće godine	prethodne godine
A K T I V A		
A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	804.953.538	517.951.700
Nematerijalna sredstva	21.291.747	7.672.314
Nekretnine, postrojenja i oprema	701.660.791	445.388.811
Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	1.000	1.000
Dugoročni finansijski plasmani	62.000.000	44.889.575
Druga dugoročna potraživanja	20.000.000	20.000.000
B) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-
C) TEKUĆA SREDSTVA	84.850.391	100.009.809
Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	721.807	79.790
Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	84.128.584	99.930.019
D) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-
E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	-	-
POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	889.803.929	617.961.509
Izvanbilansna evidencija - vanbilansna aktiva	-	-
UKUPNO AKTIVA	889.803.929	617.961.509
P A S I V A		
A) KAPITAL	588.528.136	487.909.042
Osnovni kapital	422.441.808	408.169.829
Neraspoređena dobit ranijih godina	79.739.213	-
Neraspoređena dobit izvještaje godine	86.347.115	79.739.213
B) DUGOROČNA REZERVISANJA	18.822.536	21.325.696
C) DUGOROČNE OBAVEZE	233.093.665	81.103.646
D) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	-	-
E) KRATKOROČNE OBAVEZE	48.701.316	27.256.335
Kratkoročne finansijske obaveze	16.002.245	6.212.891
Obaveze iz poslovanja	31.281.274	20.740.891
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ost.prim.zaposlenih	477.459	277.453
Druge obaveze	923.523	17.932
Obaveze za ostale poreze i druge dažbine	16.815	7.168
F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	658.277	366.790
G) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	-	-
POSLOVNA PASIVA	889.803.929	617.961.509
Izvanbilansna evidencija - vanbilansna pasiva	-	-
UKUPNO PASIVA	889.803.929	617.961.509

Uprava je pripremila finansijske izvještaje, donijela Odluku o utvrđivanju 21.02.2013. godine i iste uputila Skupštini Društva na konačno usvajanje.

B I L A N S U S P J E H A za period 01.01. – 31.12.2012. godine

	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna god.
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 3)	95.985.441	87.858.117
1	Prihodi od prodaje robe	15.598	6.927
2	Prihodi od prodaje učinaka	15.150.147	10.627.383
3	Ostali poslovni prihodi	80.819.696	77.223.807
II	Poslovni rashodi (od 1 do 7)	14.215.295	8.868.663
1	Materijalni troškovi	655.624	267.045
2	Nabav.vrijednost prodane robe	338.550	
3	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	4.916.288	3.042.504
4	Troškovi proizvodnih usluga	3.270.094	2.022.273
5	Troškovi rezervisanja	318.415	
6	Amortizacija	4.153.672	3.212.306
7	Nematerijalni troškovi	562.652	324.535
III	Dobit od poslovnih aktivnosti (I – II)	81.770.146	78.989.454
	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II – I)	-	-
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Finansijski prihodi	4.837.155	783.597
1	Prihodi od kamata	4.683.458	727.072
2	Ostali finansijski prihodi	153.597	56.525
V	Finansijski rashodi	136.261	35.787
1	Rashodi kamata	291	227
2	Ostali finansijski rashodi	135.970	35.560
VI	Dobitak od finansijskih aktivnosti (IV – V)	4.700.894	747.810
VII	Dobit redovne aktivnosti (III +VI)	86.471.040	79.737.264
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
VIII	Ostali prihodi i dobici	54.579	1.575
1	Otpis obaveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	54.579	1.575
IX	Ostali rashodi i gubici	20.509	2.131
1	Gubici od prodaje i rashodovanje stalnih sredstava	20.509	2.131
X	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (XIII – IX)	34.070	-
XI	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX –VIII)	-	556
	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIV.VRIJEDN.SREDSTAVA		
1*	Prihodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	-	-
2*	Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	73.601	
3*	Prihodi iz osnova promj.račun.politika i ispr.neznač.greš.iz ranij.perioda		3.825
4*	Rashodi iz osnova promj.rač.politika i ispr.neznač.greš.iz r.per.	84.394	1.320
	UKUPAN PRIHOD PERIODA (I+IV+VIII+1*)	100.877.175	88.647.114
	UKUPNI RASHODI PERIODA (II+V+IX+2*)	14.530.060	8.907.901
	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA - NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XII	Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza	86.347.115	79.739.213
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
1	Porezni rashodi perioda	-	-
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XIII	Neto dobit neprekinutog poslovanja	86.347.115	79.739.213
	DOBIT ILI GUBITAK OD PREKINUTOG POSLOVANJA		
	NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
XIV	Neto dobit perioda	86.347.115	79.739.213
B)	OSTALA SVEOBUHvatNA DOBIT ILI GUBITAK	-	-
	Ukupna neto sveobuhvatna dobit perioda	86.347.115	79.739.213

Uprava je pripremila finansijske izvještaje, donijela Odluku o utvrđivanju 21.02.2013. godine i iste uputila Skupštini Društva na konačno usvajanje.

IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA
Za period od 01.01. do 31.12.2012. godine

(DIREKTNA METODA)

O p i s	Oznaka	IZNOS Tekuća godina	IZNOS Prethodna godina
A. GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
1 Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti		2.042.631	1.019.333
2 Prilivi od kupaca i primljeni avansi	+	1.713.599	903.854
3 Prilivi od premija, subvencija, dotacija i sl.	+(-)	526	11.869
4 Ostali prilivi od poslovnih aktivnosti	+	328.506	103.610
5 Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti		256.352.644	64.682.081
6 Odlivi iz osnova isplata dobavljačima i dati avansi	+(-)	235.945.892	61.584.299
7 Odlivi iz osnova plaća, naknada plaća i drugih primanja	+(-)	4.345.084	2.462.045
9 Odlivi iz osnova plaćenih kamata	+(-)	4.533.199	-
9 Odlivi iz osnova poreza i drugih dadžbina	+(-)	69.799	83.482
10 Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	+(-)	11.458.670	552.255
11 Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (1-5)		-	-
12 Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (5-1)		254.310.013	63.662.748
B. GOTOVINSKI TOK IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
13 Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti		3.541.437	-
14 Prilivi iz osnova dividendi i učešća u dobiti		3.541.437	-
15 Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti		22.110.425	44.889.575
16 Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana		5.000.000	-
17 Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-	17.110.425	44.889.575
18 Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (13-15)		-	-
19 Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (15-13)		18.568.988	44.889.575
C. GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI			
20 Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti		254.391.532	486.189.398
21 Prilivi iz osnova povećanja osnovnog kapitala	+	-	405.085.752
22 Prilivi iz osnova dugoročnih kredita	+	167.992.264	81.103.646
23 Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih i kr. obaveza	+	86.399.268	-
24 Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti		13.112.722	283.969.016
25 Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	-	6.876.369	-
26 Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obveza	-	6.236.353	283.969.016
27 Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (20-24)		241.278.810	202.220.382-
28 Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (24-20)		-	-
29 D. UKUPNI PRILIVI GOTOVINE (1+13+20)		259.975.600	487.208.731
30 E. UKUPNI ODLIVI GOTOVINE (5+15+24)		291.575.791	393.540.672
31 F. NETO PRILIV GOTOVINE (29-30)		-	93.668.059
32 G. NETO ODLIV GOTOVINE (30-29)		31.600.191	-
33 H. Gotovina na početku izvještajnog perioda		93.693.880	25.821
34 I. Pozitivne tečajne razlike iz osnova preračuna gotovine	+	-	-
35 J. Negativne tečajne razlike iz osnova preračuna gotovine	-	-	-
36 K. Gotovina na kraju izvještajnog perioda (33+31-32+34-35)		62.093.689	93.693.880

Uprava je pripremila finansijske izvještaje, donijela Odluku o utvrđivanju 21.02.2013. godine i iste uputila Skupštini Društva na konačno usvajanje.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU
za period koji završava na dan 31.12.2012. godine

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Reval. Rezerve (MRS 16 MRS 21 MRS 38)	Ost. rezerve	Akumulir. neraspor. dobit/ nepokriv. gubitak	UKUPNI KAPITAL (2+3+4+5)
1	2	3	4	5	6
1. Stanje na dan 31.12.2010. g.	318.894.729	-	-	-	318.894.729
2. Efekti promjena u račun.politikama	-	-	-	-	-
3. Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-	-
4. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2010., odn. 01.01.2011. g.	318.894.729	-	-	-	318.894.729
5. Efekti reval.materij.i nem.sredstava	-	-	-	-	-
6. Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finansijskih sred.raspol. za prodaju	-	-	-	-	-
7. Kursne razlike nastale prevođenjem fin.izvještaja u valutu prezentacije	-	-	-	-	-
8. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.	-	-	-	79.739.213	79.739.213
9. Neto dobiti/gubici prizn.dir.u kapitalu	-	-	-	-	-
10. Objavljene dividende i drugi oblici rasp.i pokriće gubitka	-	-	-	-	-
11. Emisija dion.kapitala i dr.obl.poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	89.275.100	-	-	-	89.275.100
12. Stanje na dan 31.12.2011.godine	408.169.829	-	-	79.739.213	487.909.042
13. Efekti promjena u rač.politikama	-	-	-	-	-
14. Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-	-
15. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2011., odn., 01.01.2012. g.	408.169.829	-	-	79.739.213	487.909.042
16. Efekti reval.materij.i nem.sredst.	-	-	-	-	-
17. Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finans.sreds.raspol. za prodaju	-	-	-	-	-
18. Kursne razlike nastale prevođenj. fin.izvještaja u valutu prezentacije	-	-	-	-	-
19. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.	-	-	-	86.347.115	86.347.115
20. Neto dobiti/gubici priznati u kapit.	-	-	-	-	-
21. Objavljene divid.i drugi obl.raspodj. dobiti i pokriće gubitka	-	-	-	-	-
22. Emisija dion.kapit.i dr.oblici poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	14.271.979	-	-	-	14.271.979
23. Stanje na dan 31.12.2012. god.	422.441.808	-	0	166.086.328	588.528.136

Uprava je pripremila finansijske izvještaje, donijela Odluku o utvrđivanju 21.02.2013. godine i iste uputila Skupštini Društva na konačno usvajanje.

**IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
JP AUTOCESTE FBiH d.o.o. MOSTAR
ZA 2012. GODINU**

1. UVOD

Javno preduzeće Autoceste Federacije BiH d.o.o Mostar (u daljem tekstu: Društvo) je osnovano prema Zakonu o cestama FBiH (»Službene novine FBiH« br. 12/10 od 15.03.2010. godine). Vlada FBiH je 01.07.2010. godine donijela Odluku o statusnim pitanjima JP Autoceste FBiH d.o.o Mostar, kojom su uređeni firma, sjedište, znak, djelatnost, osnivanje podružnica, osnovni kapital, način finansiranja i poslovne knjige, organi upravljanja, prestanak, prelazne i završne odredbe, kao i druga pitanja značajna za uspješno i zakonito poslovanje Društva. Do donošenja Zakona o cestama FBiH, Društvo je poslovalo kao Federalna direkcija za izgradnju, upravljanje i održavanje autocesta u sastavu Federalnog ministarstva prometa i komunikacija.

Javno preduzeće Autoceste FBiH d.o.o Mostar su registrovane Rješenjem Općinskog suda u Mostaru broj: Tt-O-852/10 od 28.10.2010. godine, a 11.06.2012. godine izvršen je upis lica (izvršnog direktora za opće, kadrovske i pravne poslove) ovlaštenog za zastupanje subjekta upisa u unutrašnjem i vanjskotrgovinskom prometu.

Osnivač Društva je Vlada FBiH, a nadležno resorno ministarstvo je Federalno ministarstvo prometa i komunikacija. Prema Zakonu o cestama FBiH, Društvo je jedini upravitelj autocesta i brzih cesta u FBiH i povjereno mu je osiguranje materijalnih i drugih uvjeta za upravljanje, građenje, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu autocesta i brzih cesta. Na pravni položaj, upravljanje i poslovanje Društva primjenjuju se Zakon o javnim preduzećima u FBiH i Zakon o privrednim društvima.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Društva detaljno je uređena unutrašnja organizacija, sistematizacija radnih mjesta, rukovođenje organizacionim djelovima Društva, grupe složenosti poslova i druga pitanja u vezi sa organizacijom rukovođenja.

Za realizaciju poslova i ciljeva poslovanja, Društvo je formiralo organizacione jedinice:

- Kabinet Uprave
- Sektor za pravne poslove
- Sektor za ekonomsko finansijske poslove
- Sektor za upravljanje i održavanje autoceste
- Sektor za projektovanje i građenje

Za obavljanje poslova i radnih zadataka iz djelokruga rada sektora formiraju su niže organizacijske jedinice-službe.

Samostalna organizacijska jedinica je:

- Odjel za internu reviziju

Na dan 31.12.2012. godine u Društvu je bilo zaposleno 168 zaposlenika.

Sjedište Društva je u Mostaru, u Ulici Braće Fejića bb. Društvo ima Ured u Sarajevu, u Ulici Dubrovačka 6, 71000 Sarajevo.

Na datum bilansa Društvo je dalo izjavu da su finansijski izvještaji sačinjeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS).

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Društva i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj naše revizije je da na osnovu provedene revizije izrazimo mišljenje da li su finansijski izvještaji pripremljeni u svakom značajnom pogledu u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja. Revizija uključuje i procjenu da li Uprava i rukovodioci primjenjuju zakone i ostale važeće propise i akte, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i danih ovlaštenja, ocjenu finansijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sistema internih kontrola uspostavljenih u svrhu zaštite imovine, kao i sposobnost da otkrivaju i sprječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije, što se najvećim dijelom **odnosi na procedure izbora izvođača radova za potrebe izgradnje dionica autoceste na Koridoru Vc, koji se finansiraju iz sredstava Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) i Evropske investicijske banke (EIB) i na proces eksproprijacije nabavke zemljišta.**

Sistemom uzorka ispitali smo procese koji se odnose na obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti, zakonsku i usklađenost sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, planiranje poslovnih aktivnosti i sa njima povezane račune vezane za sredstva, obaveze i kapital, prihode i rashode, uključujući značajnije troškove poslovanja.

Obzirom da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške nisu otkrivene.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad za područja koja smo smatrali bitnim, a vezana su za finansijsko izvještavanje.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom finansijskih izvještaja za 2012. godinu, konstatovali smo određene propuste i nepravilnosti. U cilju otklanjanja istih, dali smo slijedeće preporuke:

- *Dosljedno i u potpunosti poštivati sve usvojene akte i procedure, osigurati adekvatan i pouzdan nadzor nad istima, te donijeti procedure u oblastima rada gdje iste nisu donesene.*
- *Potrebno je putem nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i Vlade FBiH inicirati konačno imenovanje članova Nadzornog odbora u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima FBiH, kako bi se osigurali principi zakonitosti i kontinuiteta u radu Nadzornog odbora.*
- *Preispitati interne akte vezano za upotrebu službenih vozila, uvažavajući mogućnost korištenja istih u privatne svrhe i obaveze obračuna koristi vezano za Zakon o porezu na dohodak i ostale relevantne propise koji regulišu ovu oblast.*
- *Potrebno je Planom poslovanja definisati vrste obrazovanja i uvjete koje trebaju ispunjavati uposlenici kako je predviđeno Pravilnikom o stručnom obrazovanju i usavršavanju zaposlenika*
- *Putem nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, nastaviti započete aktivnosti vezane za formiranje Odbora za reviziju i Odjela za internu reviziju.*
- *Potrebno je putem nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija inicirati kod Vlade FBiH donošenje Strategije razvoja autocesta, brzih i magistralnih cesta u FBiH i Srednjoročnog programa održavanja i zaštite, rekonstrukcije, izgradnje i obnove javnih cesta u FBiH u skladu sa Zakonom o cestama FBiH, a u cilju osiguranja osnove za adekvatno planiranje ulaganja u autoceste i brze ceste.*
- *Potrebno je da Izvještaj o realizaciji plana poslovanja sadrži dovoljne informacije i obrazloženja o realizaciji plana kao i o odstupanju od istoga*
- *Potrebno je da Uprava Društva poduzme aktivnosti vezane za okončanje ugovora za usluge revizije Studije izvodljivosti autoceste Tuzla-Orašje, obzirom da realizacija istog traje već četiri godine.*
- *Potrebno je Pravilnik o računovodstvenim politikama uskladiti sa izvršenim knjigovodstvenim evidentiranjem ispravke vrijednosti stalnih sredstava, troškova amortizacije i ostalog osnovnog kapitala.*

- *Pravilnikom o računovodstvenim politikama tačno definisati proceduru prenosa investicionih ulaganja iz pripreme u upotrebu, uvažavajući odredbe MRS-a 16-Nekretnine, postrojenja i oprema, kao i činjenicu da se jedan dio dionice autoceste stvarno koristi i upotrebi je, a knjigovodstveno se i dalje vodi kao investicija u pripremi.*
- *Izvršiti uvid u cjelokupnu dokumentaciju vezanu za evidentiranje izgradnje autoceste Zenica-Sarajevo, dionica Kakanj-Dobrinje u poslovnim knjigama Društva i po istom poduzeti adekvatne mjere.*
- *Investicije i obaveze priznavati i računovodstveno evidentirati u momentu stvaranja istih, u periodu na koji se isti odnose, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, a ukoliko u momentu priznavanja ne postoji odgovarajuća knjigovodstvena isprava, evidentiranje vršiti u korist pasivnih vremenskih razgraničenja, shodno MRS 37-Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.*
- *Potrebno je u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH vršiti popis stalnih sredstava i usaglašavanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem.*
- *Potrebno je poduzeti aktivnosti na zaključenju ugovora o pozajmici sa JP „Ceste FBiH“ d.o.o Sarajevo, kao i na povratu novčanih sredstava.*
- *Potrebno je donijeti pisane procedure kojima će biti regulisano upravljanje gotovinom i gotovinskim ekvivalentima, investiranje slobodnih novčanih sredstava te osigurati dosljednu primjenu istih.*
- *Uspostaviti efikasniju međusektorsku saradnju u cilju pravovremenog evidentiranja poslovnih promjena, te istinite i fer prezentacije finansijskih izvještaja.*
- *Dosljedno poštivati MRS 37-Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva, za priznavanje, mjerenje, promjene rezerviranja i iskorištavanje rezerviranja za sudske sporove, kako bi se izbjegle greške i kako bi finansijski izvještaji po svim bitnim pitanjima prikazivali istinito i objektivno finansijski položaj i rezultat poslovanja Društva.*
- *Potrebno je priznavanje prihoda vršiti u skladu sa tačkama 20.-28 MRS 18-Prihodi i tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.*
- *Potrebno je Pravilnikom o radu definisati kriterije za utvrđivanje koeficijenta složenosti za obračun plaće, u cilju zadovoljenja principa transparentnosti kod utvrđivanja plaća uposlenih.*
- *Potrebno je da se osigura adekvatan osnov za obračun i isplatu stimulacija kako bi iste bile opravdane. Također, obračun minolog rada vršiti u skladu sa navedenim Pravilnikom..*
- *Potrebno je za vrijeme probnog rada isplatu naknade za prijevoz na posao i s posla vršiti u skladu sa Pravilnikom o radu, te definisati pravo na isplatu iste i za uposlenike kojima mjesto rada nije mjesto prebivališta.*
- *Potrebno je Odlukom o isplati regresa jasno definisati sve relevantne odredbe vezane za isplatu.*
- *Potrebno je osigurati dosljednu primjenu svih odredbi Ugovora za izvođenje radova na redovnom i zimskom održavanju autoceste, a posebno odredbi koje se odnose na dokazivanje kvaliteta građevinskih proizvoda, materijala i opreme prije njihove nabavke i ugradnje u autocestu.*
- *Prilikom odabira ponuđača za usluge produkcije postupati u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, a kod zaključivanja ugovora regulisati ključne elemente nabavke (obim i cijena usluga, rok isporuke, trajanje i sl.), te vršiti blagovremeni nadzor nad izvršenjem ugovora.*
- *Društvo u poslovnim knjigama treba voditi evidenciju promotivnog materijala isporučenog od strane dobavljača, u okviru arhivske građe ili nematerijalnih sredstava, ovisno o vrsti materijala/sredstava.*
- *Postupke nabavki provoditi u skladu sa propisanim procedurama Zakona o javnim nabavkama BiH, podzakonskim i vlastitim aktima.*

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Prethodno iskustvo sa klijentom i ostale kontrole nadležnih organa

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH po drugi put obavlja reviziju finansijskih izvještaja predmetnog klijenta (od kada posluje kao javno preduzeće) i usklađenosti iskazanih iznosa u izvještajima sa važećim zakonskim i drugim propisima. Prethodne 2011. godine dato je mišljenje sa rezervom na finansijske izvještaje.

Revizijom za 2012. godinu utvrđeno je da su preporuke date u prethodnoj reviziji u značajnom dijelom implementirane. Krajem 2012. godine usvojen je novi Pravilnik o računovodstvenim politikama koji je usklađen sa MRS i MSFI. Društvo je izvršilo obračun ispravke vrijednosti za cjelokupna stalna sredstva uključujući gornji stroj autoceste i pri tome iskazalo troškove amortizacije u finansijskim izvještajima.

Novim Pravilnikom o računovodstvenim politikama izvršena je izmjena u dijelu evidentiranja ostalog kapitala, u okviru kojeg se evidentira iskazani finansijski rezultat. Međutim istim i dalje nije jasno precizirano kada se vrši prijenos investicionih ulaganja iz pripreme u upotrebu, uzimajući u obzir odredbe MRS 16-Nekretnine, postrojenja i oprema, koje se odnose na priznavanje stalnih sredstava i početak obračuna amortizacije, na što je ukazano u reviziji za 2011. godinu.

Poduzete su aktivnosti vezane za formiranje Odbora za reviziju, međutim Vlada FBiH još uvijek nije dala saglasnost na imenovanje istih. Ugovori o djelu su od februara 2012. godine zaključivani za poslove koji nisu sistematizirani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji; izvršene su ispravke knjiženja po osnovu kapitalizacije troškova zaštitarskih usluga na način da su isti u 2012. godini preknjiženi na rashode po osnovu promjena računovodstvenih politika; prihodi od obračunatih kamata po osnovu oročenih sredstava su priznati u skladu sa MRS 18-Prihodi i tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja; novčana sredstva sa rokom dospjeća od tri mjeseca ili manje od datuma sticanja klasificirana su kao gotovina i gotovinski ekvivalenti u skladu sa MRS 7-Izvještaj o novčanim tokovima; Direktor je Odlukama mjesečno utvrđivao vrijednost osnovice za plaću.

Nije implementirana preporuka vezana za način primjene kriterija za utvrđivanje koeficijenta kao elementa za obračun plaće, što bi se trebalo definisati Pravilnikom o radu Društva. Nisu donesene procedure kojima bi se regulisalo upravljanje gotovinom i gotovnskim ekvivalentima i investiranje slobodnih novčanih sredstava.

Revizija finansijskih izvještaja za 2012. godinu obavljena je od strane revizorskog društva „PKF RE Opinion“ d.o.o Sarajevo i dato je pozitivno mišljenje.

4.2 Obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti i finansiranje

Zakonom o cestama FBiH, definisano je da Društvo finansijska sredstva za održavanje, zaštitu, obnovu, rekonstrukciju i izgradnju cesta i proširenje materijalne osnove rada osigurava iz godišnjih, posebnih i drugih naknada, koje imaju karakter javnih prihoda, iz kredita, donacija (grantova). Društvo kao upravitelj vodi evidenciju o sredstvima infrastrukture i ostalim sredstvima u vlasništvu FBiH datim na upravljanje. Sukladno Odluci Vlade FBiH o statusnim pitanjima JP „Autoceste FBiH d.o.o Mostar iz 2010. godine, osnovni kapital Društva iznosi 2.000 KM u novcu i čini osnovni ulog FBiH kao jedinog osnivača Društva sa procentualnim učešćem vlasništva 100%.

Vlada FBiH je 13.12.2011. godine, nakon razmatranja, prihvatila Informaciju Društva o zatečenom stanju projekta autoceste na Koridoru 5c, dionica Drivuša-Kakanj i naložila Društvu da nastavi sa aktivnostima u okviru svojih nadležnosti, uključujući i aktivnosti na obezbjeđenju nedostajućih finansijskih sredstava u saradnji sa Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija i Federalnim ministarstvom finansija. Također je zadužila Društvo da podnese Izvještaj o realizaciji ovog projekta Vladi FBiH, prije završetka radova. Tokom 2012. godine Uprava Društva je na redovnim sjednicama raspravljala o tekućim problemima, kao i o stanju projekata na navedenoj dionici auto ceste. Za izgradnju poddionice Gorica-Bilješevo, nakon što je nad prethodnim izvođačem radova SCT d.d. Slovenija pokrenut stečajni postupak, ugovor je zaključen sa Primorje d.d. Ajdovščina 20.04.2011. godine. Ukupna

vrijednost ugovora iznosila je 62.081.530 EUR-a i odnosi se na izgradnju tunela Vijenac sa pristupnim putevima i sanacijom klizišta Gorica.

Uprava Društva je Odlukom od 15.06.2012. godine usvojila Informaciju o stanju projekta na poddionici Gorica-Bilješevo, prema kojoj je Primorje d.d. Ajdovščina potpuno obustavio radove na probijanju tunela na južnoj strani, s tim da se usporavanje radova bilježi od 19.04.2012. godine. Potencijalni uzrok nepoštivanja dinamičkog plana su financijski problemi, odnosno problemi sa likvidnošću ovog preduzeća. Obavijest o raskidu ugovora od strane Društva (Naručitelja) je upućena 27.06.2012. godine Primorju d.d. i u istoj je navedeno da je Izvođač radova višestruko prekršio ugovor, tako da su radovi potpuno obustavljeni i došlo je do napuštanja gradilišta od strane osoblja, s tim da je u međuvremenu pokrenut stečajni postupak nad Primorjem d.d. Ajdovščina, pred Okružnim sudom u Novoj Gorici, Slovenija. Navedena Obavijest je upućena Vladi FBiH, Savjetu za izgradnju cestovne infrastrukture u FBiH, Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija, Evropskoj banci za obnovu i razvoj (EBRD) i Institutu IGH d.d Hrvatska kao nadzornom organu. Dana 12.07.2012. godine Uprava Društva je donijela Odluku o raskidu ugovora zaključenog sa Primorjem d.d. Ajdovščina.

Nadzorni odbor je 12.07.2012. godine donio Odluku o nastavku radova na dionici Gorica-Bilješevo, u cilju skraćenja rokova izgradnje i izbjegavanja troškova koji bi nastupili uslijed prekida radova. Radovi Prve faze, za koje već postoje zaključeni ugovori između dosadašnjeg glavnog izvođača Primorja d.d. Ajdovščina i podizvođača, nastavljaju se izvoditi prema postojećim ugovorima, gdje Društvo na sebe prenosi koristi iz navedenih ugovora i time stupa na ugovorno mjesto Primorja d.d. Ajdovščina u punom kapacitetu. Navedeno je da se neće nastaviti radovi koji ne spadaju u radove Prve faze, što će se regulisati Aneksom ugovora sa podizvođačima. Zbog hitnosti radova, radovi Prve faze dodijeliti će se po hitnosti pregovaračkog postupka bez obavještenja već odobrenim podizvođačima na dionici Gorica-Bilješevo, po cijenama iz postojećeg ugovora, koji će se udružiti u zajedničko poslovdstvo u formi Konzorcija. Radovi koji ne spadaju u radove Prve faze, izuzev radova navedenih u Odluci, nabaviti će se prema postupku nabavke Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) sa postkvalifikacijama. Prije sklapanja Aneksa na ugovor i nastavka radova sa podizvođačima, utvrditi će se dugovanja i potraživanja između Primorja d.d. Ajdovščina i podizvođača. Prema ovoj Odluci potrebno je izmiriti sve obaveze prema podizvođačima iz zadržanih sredstava izvođača. Izmirenje obaveza će se izvršiti direktnim uplatama od strane Društva podizvođačima. Finansiranje radova Prve faze će se vršiti iz sredstava Društva, a po dobivanju saglasnosti EBRD-a, nastavak finansiranja će se vršiti iz postojećeg kreditnog sporazuma.

Shodno navedenom, Nadzorni odbor je donio 08.08.2012. godine Odluku o izvođenju radova od strane podizvođača, koji su ranije bili angažovani i isti će nastaviti radove na iskopu i podgrađivanju tunela, na što je EBRD dala saglasnost 13.07.2012. godine. Na prijedlog Uprave, Nadzorni odbor je usvojio Odluku o isplati dugovanja odobrenim podizvođačima koji su ranije bili angažovani na izgradnji poddionice Gorica-Bilješevo (tunel Vijenac), s tim da će se isplata u iznosu od 10.948.091 KM izvršiti iz sredstava naplaćene garancije od Primorja d.d. Ajdovščina. Posljedica navedene isplate podizvođačima iz ovih sredstava je da Društvo nije ostvarilo pravo na povrat PDV-a u iznosu od 1.590.748 KM, jer nije finansirana iz međunarodnih kreditnih sredstava.

Vlada FBiH je donijela 26.07.2012. godine Zaključak, prema kojem prihvata Informaciju Društva o raskidu Ugovora sa Primorjem d.d. Ajdovščina, zbog pokretanja stečajnog postupka te zadužuje Društvo da nastavi izvoditi radove na način naveden u Odluci Nadzornog odbora o nastavku radova na dionici auceste Gorica-Bilješevo i dobijene saglasnosti o nastavku radova od strane EBRD-a.

Utvrđeno je da je Društvo sa Primorjem d.d. Ajdovščina, kojeg je zastupao stečajni upravnik, zaključilo 20.09.2012. godine Sporazum o konačnom uređenju prava i obaveza u vezi raskida Ugovora. Prema ovom Sporazumu, Društvo je uputilo zahtjev FACTOR BANCI d.d. za naplatu avansne garancije u iznosu od 3.125.956 EUR-a (nepodmireni avans), čija je uplata izvršena dana 27.11.2012. godine. Članom 6. Sporazuma, definisano je da danom prijema plaćanja avansne garancije, Društvo nema nikakvih potraživanja od Primorja d.d. Ajdovščina, te se odriče svih dodatnih potraživanja, s tim da je dužno vratiti Primorju zadržanu opremu, mašine i materijal sa gradilišta.

Društvo je 23.08.2012. godine zaključilo Ugovorni sporazum sa Konzorcijem: Euro-Asfalt d.o.o Sarajevo, Butmir d.o.o Sarajevo, Hidrogradnja d.d. Sarajevo i GP ŽGP d.d Sarajevo za radove Prve faze ugovora pod istim uslovima preuzimanja ugovora od podizvođača, s tim da se vrijednost radova procjenjuje na 18 miliona EUR-a i koji će biti završeni do 30.03.2013. godine.

Vlada FBiH je 18.03.2009. godine donijela Odluku o davanju saglasnosti za prihvatanje kredita Kuvajtskog fonda za arapski ekonomski razvoj u iznosu od 10.500.000 KD (kuvajtskih dinara), čime je saglasna da se sredstva kredita utroše za izgradnju dijela prioritetne dionice autoceste na Koridoru Vc Kakanj-Donja Gračanica, poddionica Klopče-Drivuša. Bosna i Hercegovina i Kuvajtski fond za ekonomski razvoj su 24.11.2009. godine zaključili Kreditni sporazum za izgradnju dionice autoceste, kojim su utvrđeni uvjeti koji definiraju efektivnost ovog kreditnog aranžmana.

Nakon razmatranja Studije mogućnosti realizacije javnog-privatnog partnerstva na autocesti na Koridoru Vc, koji je jedan od uvjeta iz Kreditnog sporazuma, izmijenjeni su uslovi i odustalo se osnivanja kompanije na bazi javno privatnog partnerstva, budući da u BiH odnosno u FBiH ne postoji zakonska regulativa koja definiše osnivanje jednog ovakvog pravnog lica. Društvo se obavezalo da će umjesto javno-privatnog partnerstva, osigurati vlastita i sredstva ostalih kreditora za finansiranje izgradnje. Kuvajtski fond je 01.08.2012. godine izvjestio Društvo da je navedeni kreditni sporazum efektivan od 24.07.2012. godine. Nakon toga, Društvo je 13.09.2012. godine zatražilo od Ministarstva finansija i trezora BiH da pokrene inicijativu kod Kuvajtskog fonda na koji način će se pokrenuti procedure odabira izvođača. Međutim i nakon više urgencija Društva, nisu dobivene povratne informacije od Ministarstva, kao ni od Kuvajtskog fonda vezano za korištenje ovih kreditnih sredstava.

Također napominjemo da je Ugovor o finansiranju između BiH i Evropske investicijske Banke (EIB), zaključen 22.08.2012. godine na ukupan iznos zajma od 166 miliona EUR-a za izgradnju 31 km autoceste na Koridoru Vc (dionica Vlakovo-Tarčin 20,35 km i Svilaj-Odžak 10,76 km). Prema istome, radovi bi trebali biti okončani do kraja 2014. godine. Međutim, do vremena okončanja predmetne revizije, sredstva nisu postala efektivna, budući da nije zaključen Supsidijarni ugovor, kojim bi se obaveze po kreditu prenijele sa BiH na Federaciju BiH. Imajući u vidu da je Društvo već potpisalo ugovore o izgradnji i konsultantskim uslugama za poddionicu Suhodol-Lepenica (u okviru dionice Vlakovo-Tarčin), izvršena su plaćanja avansa i privremenih situacija iz vlastitih sredstava, kako ne bi došlo do kašnjenja u izgradnji navedene dionice. Prema prezentiranim podacima, zbog neefektivnosti kreditnog sporazuma, do 31.12.2012. godine iz vlastitih sredstava izvršena su plaćanja u ukupnom iznosu od 9.881.942 EUR-a, od čega se na PDV odnosi 1.469.543 EUR-a. Uprava za indirektno oporezivanje je izvršila povrat poreza na dodatu vrijednost u iznosu od 1.303.535 EUR-a. Po završetku procedure ratifikacije kreditnog sporazuma, odnosno prijenosa obaveza sa BiH na FBiH, te sa FBiH na Društvo, sredstva koja su isplaćena po osnovu avansa i privremenih situacija, biti će uplaćena na račun Društva.

4.3 Sistem internih kontrola

Društvo je uspostavilo organizaciju i organizovalo organe u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonu o javnim preduzećima u Federaciji BiH, te donijelo potrebne akte i usvojilo važnija pravila i procedure. Donesenim aktima detaljno su uređene procedure i postupanja uposlenika u obavljanju poslova i radnih zadataka u okviru radnih procesa, zatim uređeni su postupci rada, odobravanja i davanja ovlaštenja, razgraničenje dužnosti, kontrole pristupa, praćenje i nadzor. Istima su uređeni kontrolni postupci u načinu raspolaganja i trošenja sredstava u skladu sa propisanim i dodijeljenim ovlaštenjima.

Organizacija Društva utvrđena je Statutom, a detaljno razrađena Pravilnikom o organizaciji poslova i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, u okviru kojih su posebno uređeni organizacija rada, sistematizacija poslova i radnih mjesta i plaće, dodaci i naknade plaće.

Iako je donošenjem značajnijih akata i izvršenom podjelom ovlaštenja i odgovornosti uspostavljeno povoljno kontrolno okruženje i stvoreni preduvjeti za kvalitetne i efikasne kontrolne aktivnosti, nismo se uvjerali da je sistem internih kontrola u potpunosti uspostavljen, u mjeri da obezbjedi razumno uvjerenje da su postignuti postavljene osnovni ciljevi poslovanja, a prije svih što efikasnije upravljanje i uspješnije poslovanje i adekvatna zaštita imovine. Kontrola primjene procedura se u potpunosti ne provodi od strane Uprave, što je rezultiralo određenim slabostima i nepravilnostima.

U skladu sa Zakonom o cestama FBiH: „Društvo predstavlja upravitelja javnih cesta koja obavlja poslovanje od općeg interesa, ne posluje na komercijalnoj osnovi, niti je osnovan radi stjecanja dobiti, već svoje aktivnosti obavlja na osnovu odobrenog plana i programa od osnivača. Razlika javnih prihoda i javnih rashoda predstavlja finansijski rezultat koji je neoporeziv i ne može biti predmet ponovne raspodjele, na dividendu ili povećanje kapitala, već se isti raspoređuje na obaveze prema planiranoj namjeni, koje predstavljaju izvor sredstava koji će se utrošiti isključivo za upravljanje, građenje, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu autocesta i brzih cesta. Poslovne knjige i druge evidencije voditi će se u skladu sa Kontnom planom za privredna društva. Opseg i način poslovanja i kapital utvrditi će se u skladu sa zakonima i MRS i MSFI.“

Prema Zakonu o računovodstvu i reviziji, sastavljanje i prezentacija finansijskih izvještaja svih privrednih društava vrši se u skladu sa MRS i MSFI.

Usvojen je novi Pravilnik o računovodstvenim politikama 05.12.2012. godine (sa primjenom od dana donošenja), kojim je regulisan način evidentiranja dugotrajne imovine, način sastavljanja i prezentacije finansijskih izvještaja, te način iskazivanja amortizacije. Navedenim Pravilnikom propisano je da se finansijski rezultat raspoređuje u pasivi Bilansa stanja kao Ostali osnovni kapital i predstavlja osnov za utvrđivanje izvora sredstava za finansiranje poslovanja Društva u narednoj poslovnoj godini.

U prethodnom obračunskom razdoblju za iznos troškova amortizacije izgrađenih dionica auto ceste, u skladu sa tada važećim Pravilnikom o računovodstvenim politikama, je izvršeno umanjenje ostalog kapitala. Po tom osnovu su u 2011. godini iskazani niži troškovi amortizacije u iznosu od 3.084.077 KM, odnosno iskazana je veća dobit. **Društvo je u 2012. godini cjelokupan iznos amortizacije priznalo kao trošak poslovanja tekuće godine, te je u skladu sa MRS 8-Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, izvršena ispravka prethodne godine u odnosu na ranije objavljene izvještaje zbog promjene pristupa u obračunu amortizacije.**

Društvo tokom 2012. godine nije imalo u kontinuitetu Nadzorni odbor, što je propust resornog ministarstva i Vlade FBiH. Društvo nije imalo imenovan Nadzorni odbor u periodima od 09.01.2012. godine-05.03.2012. godine, od 05.05.-29.06.2012. godine, te od 29.08.-31.12.2012. godine, a isto je imalo značajnog uticaja na poslovanje Društva. Društvo je imalo dva privremena Nadzorna odbora tokom 2012. godine na period do 60 dana.

Privremeni Nadzorni odbor je na prijedlog Uprave usvojio Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji poslova Društva, na koji je 27.08.2012. godine saglasnost dala Skupština Društva. Nakon usvajanja navedenog Pravilnika, u skladu s odredbama Statuta, Uprava Društva je usvojila 26.09.2012. godine Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Ovim Pravilnikom izvršena je reorganizacija Društva u odnosu na raniju organizacionu strukturu, smanjen je broj sektora sa 8 na 4, izvršeno je okrupnjavanje poslova u okviru novih sektora, dok su određeni sektori brisani iz sistematizacije (Sektor za marketing, plan, analizu i međunarodne investicije). U okviru Kabineta Uprave, sistematizovani su Služba za organe upravljanja i protokol, Služba za javne nabavke, Služba za IT i Služba za standardizaciju, kvalitet i okolinsko upravljanje.

Prema važećoj sistematizaciji predviđeno je 540 izvršilaca, a na dan 31.12.2012. godine, bilo je zaposleno 168 djelatnika. U revidiranoj godini broj uposlenih povećan je za 75 uposlenika u odnosu na 2011. godinu i nastao je većim brojem primljenih uposlenika (77 uposlenih) u odnosu na iste koji su otišli (dva raskida ugovora). Najveći broj primljenih uposlenika se odnosi na blagajnike naplate cestarine i vođe smjena na naplatnim mjestima, koji su uposleni sa početkom rada zatvorenog sistema naplate. Jedan dio je uposlen prema javnom konkursu koji je raspisan dok je egzistirala Federalna direkcija, a jedan dio je uposlen prema Odluci Direktora od 06.04.2012. godine o potrebi prijema zaposlenika u radni odnos, zbog širenja poslovnih aktivnosti. Članom 4. Pravilnika o radu, kojeg je usvojila Skupština Društva 27.08.2012. godine, definisano je da Direktor donosi odluku o prijemu novog zaposlenika i zaključuje ugovor pod uslovima iz Pravilnika.

Navodimo nedovoljno funkcionisanje internih kontrola i ne postojanje adekvatnih kontrolnih aktivnosti, koje su rezultirale slijedećim propustima i nepravilnostima:

- nije postupljeno u skladu sa Pravilnikom o računovodstvenim politikama, u dijelu obezbjeđenja potrebne dokumentacije (ovjeren Zapisnik o završetku ugovornih obaveza od strane Sektora za pripremu građenja i građenje) na osnovu koje Služba za računovodstvene poslove treba izvršiti prijenos investicionih ulaganja iz pripreme u upotrebu. Navedeno je konstatovano i prilikom obavljanja revizije za 2011. godinu, te sugerišemo Upravi da se istome posveti dužna pažnja,

uzimajući u obzir značajne vrijednosti dionica auto ceste, za koje će se u skorije vrijeme izvršiti aktiviranje. Također ukazujemo da Pravilnikom o računovodstvenim politikama nisu jasno definisane procedure prijenosa stalnih sredstava iz pripreme u upotrebu, u smislu utvrđivanja momenta stavljanja sredstva u upotrebu.

- na dan 31.12.2012. godine, izvršen je popis sredstava i njihovih izvora, sačinjen je Izvještaj o izvršenom popisu, međutim ne može se potvrditi da je izvršeno usaglašavanje stvarnog sa knjigovodstvenim stanjem. Popis kao instrument kontrole mora odražavati stvarno stanje i ne može se provoditi prepisivanjem stanja iz knjigovodstvenih evidencija. Kvalitetno urađenom popisu prethodi blagovremeno evidentiranje poslovnih promjena i odgovarajuća priprema i kontrola dokumentacije, što podrazumijeva uredno kolanje knjigovodstvene dokumentacije između pojedinih organizacijskih jedinica.
- uočene su značajne razlike u troškovima vještačenja prilikom eksproprijacije nekretnina, tako da npr. u Općini Kiseljak naknada vještačenja vještaka poljoprivredne struke po k.č. je iznosila 100 KM, dok u drugom slučaju u istoj Općini, uz naknadu vještačenja od 130 KM vještaka poljoprivredne struke isplaćeni su i administrativni troškovi od 40 KM po k.č., tako da je ukupna cijena vještačenja po k.č iznosila 170 KM.
- u skladu sa menadžerskim ugovorima, članovi Uprave imaju neograničeno pravo korištenja službenih vozila, što znači da postoji mogućnost da se ista mogu koristiti i u privatne svrhe. Zakon o porezu na dohodak tretira korištenje službenog vozila u privatne svrhe kao korist koja treba biti obuhvaćena u obračunu plaće i na koju se obračunavaju porezi i doprinosi (čl. 10, stav (3)). Revizijom je konstatovano da se ne vodi evidencija korištenja automobila u privatne i poslovne svrhe i da na nekim putnim nalogima nije ažurna evidencija o sipanju goriva.
- Planom poslovanja za 2012. godinu nisu definisane vrste obrazovanja i uvjeti koje trebaju ispunjavati uposlenici u skladu sa Pravilnikom o stručnom obrazovanju i usavršavanju zaposlenika tj. nije definisana potreba Društva za stručnim usavršavanjem određenih zanimanja/kadrova.
- troškovi reprezentacije nisu regulisani internim aktima Društva, niti menadžerskim ugovorima, a utvrđeno je da su pravo na iste koristili samo članovi Uprave.

Utvrđeno je da u Društvu nije formiran Odbor za reviziju, niti je uspostavljen Odjel za internu reviziju.

Nakon provedene konkursne procedure, Nadzorni odbor je 03.05.2012. godine donio Odluku o izboru kandidata Odbora za reviziju, koja je 07.05.2012. godine upućena Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija na dalje postupanje, odnosno na saglasnost Vladi FBiH. Urgencija vezana za imenovanje članova Odbora za reviziju upućena je ponovno 21.09.2012. godine. Do momenta okončanja predmetne revizije, Vlada FBiH nije dala saglasnost na imenovanje članova Odbora za reviziju, koji je u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH, zadužen da imenuje rukovodioca Odjela za internu reviziju.

Direktor je u 2011. godini donio Odluku o davanju saglasnosti o privremenom obavljanju poslova, prema kojoj je uposlenik na mjestu viši stručni saradnik za internu reviziju, zadužen da u prelaznom periodu, do uspostave Odjela za internu reviziju, obavlja poslove iz djelokruga rada interne revizije. Usvajanjem novog Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, navedeni zaposlenik je raspoređen na radno mjesto internog revizora. Interni revizor sačinio je Strategiju rizika za 2012. godinu tek 27.12.2012. godine, što smatramo da je trebalo donijeti na početku godine. U istoj su identificirani rizici radi utvrđivanja prioriteta područja revizijskih ispitivanja i utvrđivanja potrebnih revizijskih resursa i to: rizici okruženja, procesni rizici, rizici upravljanja, rizik reputacije, operativni rizik, rizik ovlasti, rizik integriteta, rizik informacione tehnologije, rizik integriteta i rizik integracije i isti su ocijenjeni u rasponu od 1-9. Najveći ocijenjeni rizik (nivo 8) je rizik performansi stimulacija i rizik planiranja, gdje je navedeno da Društvo nema Strategije razvoja u skladu sa Zakonom o cestama, nedostaje metodologija planiranja, proces planiranja nije metodološki utvrđen, promjene u uslovima promjene vlasti na nivou FBiH.

Na osnovu usvojene Studije rizika, interni revizor sačinio je Operativni Plan rada Odjela za internu reviziju za 2012. godinu sa ukupno 12 revizijskih projekata, 2 revizije provođenja preporuka, pet specijalnih revizorskih projekata i 2 revizije po zahtjevu. Plan rada je usvojen od strane Uprave 26.01.2012. godine. Tokom 2012. godine interni revizor je sačinio Izvještaje o obavljenim revizijama za 13 ukupno revizijskih projekata. Iste je usvojila Uprava svojim odlukama.

U izvještajima Odjela za internu reviziju konstatovani su određeni nedostaci i propusti. Najveći dio datih preporuka odnosio se na potrebu donošenja novih ili dopunu postojećih internih procedura i akata, ali i na

nepotpuno poštivanje postojećih. Pored ostalog, naglašeno je da je što prije potrebno uposliti šefa službe za opće, pravne i kadrovske poslove.

Uprava je redovito izvještavala Nadzorni odbor odnosno Skupštinu o sklopljenim ugovorima o javnim nabavkama. Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. U zabilješkama uz finansijske izvještaje su data dodatna pojašnjenja i potrebna obavještenja njihovim korisnicima, u skladu sa zahtjevima iz standarda.

Preporuke:

Dosljedno i u potpunosti poštivati sve usvojene akte i procedure, osigurati adekvatan i pouzdan nadzor nad istima, te donijeti procedure u oblastima rada gdje iste nisu donesene.

Potrebno je putem nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i Vlade FBiH inicirati konačno imenovanje članova Nadzornog odbora u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima FBiH, kako bi se osigurali principi zakonitosti i kontinuiteta u radu Nadzornog odbora.

Preispitati interne akte vezano za upotrebu službenih vozila, uvažavajući mogućnost korištenja istih u privatne svrhe i obaveze obračuna koristi vezano za Zakon o porezu na dohodak i ostale relevantne propise koji regulišu ovu oblast.

Potrebno je Planom poslovanja definisati vrste obrazovanja i uvjete koje trebaju ispunjavati uposlenici kako je predviđeno Pravilnikom o stručnom obrazovanju i usavršavanju zaposlenika.

Putem nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, nastaviti započete aktivnosti vezane za formiranje Odbora za reviziju i Odjela za internu reviziju.

4.4 Planiranje i izvještavanje

Planiranje, gradnja, rekonstrukcija i održavanje javnih cesta je uređeno Zakonom o cestama FBiH. Kao i u prethodnoj godini, strateški dokumenti definisani članovima 22.-25. Zakona **nisu doneseni od strane nadležnih organa**. Vlada FBiH je 21.01.2009. godine na prijedlog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija donijela Odluku o usvajanju Strategije i akcionog plana razvoja mreže autocesta i brzih cesta na području FBiH, koja je od strane Parlamenta FBiH bila vraćena na doradu nadležnom ministarstvu. Federalno ministarstvo prometa i komunikacija je, u skladu sa zaključcima Parlamenta FBiH, tek 23.12.2010. godine uputilo Vladi FBiH izmijenjeni Prijedlog Strategije za period 2011.-2028. godina. **Vlada FBiH je, nakon razmatranja, usvojila dopunjenu Strategiju 20.01.2011. godine, međutim ista do okončanja predmetne revizije nije bila usvojena od strane Parlamenta FBiH, što je propisano članom 22. Zakona o cestama FBiH, što znači da ista nije stupila na snagu.**

Plan poslovanja za 2012. godinu kao i trogodišnji plan poslovanja za period 2012.-2014. godinu sačinjeni su bez propisane metodologije za izradu plana. U revidiranoj godini, Društvo nije donijelo internu proceduru o načinu i metodologiji planiranja, niti procedure koje bi osigurale praćenje efikasnosti i ekonomičnosti planiranih aktivnosti. Obzirom da naprijed navedene strategije, koje treba da služe kao smjernice za planiranje, razvoj, rekonstrukciju i održavanje cesta nisu donesene, ističemo važnost izrade internih akata za proces planiranja i izvještavanja. Prema prezentiranoj dokumentaciji, Društvo je u 2013. godini formiralo Radnu grupu za izradu istih. U procesu planiranja, u skladu sa Statutom, primjenjivale su se odredbe Zakona o javnim preduzećima u FBiH i Zakona o cestama u FBiH. Nisu dobivene smjernice za planiranje od Vlade FBiH i nadležnog federalnog ministarstva.

U skladu sa Zakonom o javnim preduzećima, članom 22., Društvo je sačinilo Trogodišnji plan poslovanja za period 2012.-2014. godina. Uprava je usvojila isti 28.02.2012. godine, a privremeni Nadzorni odbor 09.03.2012. godine. Prijedlog Plana je također u skladu sa Statutom prosljeđen resornom ministarstvu na razmatranje, 16.03.2012. godine. Vlada FBiH je donijela konačnu Odluku o davanju saglasnosti na Trogodišnji plan poslovanja dana 19.04.2012. godine, kojeg je Skupština usvojila 29.06.2012. godine. Konstatovano je da s obzirom na kompleksnost i obim poslovanja, Trogodišnji plan poslovanja nije razrađen

u finansijskom aspektu plana. Nema finansijskih projekcija prihoda i rashoda, te detaljnijih podataka o individualnim projektima koji se planiraju finansirati.

Plan za 2012. godinu sačinjen je u skladu sa metodologijom sačinjavanja Trogodišnjeg plana. Uprava je donijela Plan poslovanja 20.02.2012. godine, a privremeni Nadzorni odbor 09.03.2012. godine.

Prijedlog Plana je također u skladu sa Statutom prosljeden resornom ministarstvu na razmatranje, 16.03.2012. Vlada FBiH je donijela Odluku o davanju saglasnosti na plan poslovanja za 2012. godinu 05.04.2012. godine, te je Skupština isti konačno usvojila 27.04.2012. godine. Uvidom u Plan za 2012. godinu, konstatovano je da je isti detaljnije razradio Plan prihoda i rashoda, te ostale elemente utvrđene Zakonom. Plan javnih nabavki, koji čini dio godišnjeg plana nije konzistentan sa nabavkama izvršenih u toku godine niti je isti bio ažuriran u toku godine. U Službi za plan i analizu bilo je 12 sistematizovanih radnih mjesta, dok su samo dva bila popunjena sa 31.12.2012. godine. Nije se mogla prezentirati dokumentaciona osnova za sačinjavanje Plana poslovanja za 2012. godinu.

Društvo ne sačinjava **polugodišnji Izvještaj o poslovanju**. Utvrđeno je da Uprava mjesečno sačinjava izvještaje o radu, koji se razmatraju na sjednicama Uprave. U 2012. godini Društvo nije sačinilo Rebalans Plana poslovanja. **Izvještaj o realizaciji Plana poslovanja za 2012. godinu** usvojen je od strane Uprave 10.04.2013. godine. Obzirom da Društvo nema imenovan Nadzorni odbor, Izvještaj je dostavljen resornom ministarstvu 24.04.2013. godine na razmatranje.

U 2012. godini, planiran je i ostvaren slijedeći finansijski rezultat:

rb	Opis	Plan za 2012. godinu	Realizirano u 2012. godini	Realizirano u 2011. godini	Indeks	Indeks
					(5/3)	(5/6)
1	2	3	5	6	7	8
1	Prihodi	109.172.000	100.877.175	88.647.114	92,40	113,80
2	Troškovi	13.020.750	14.530.060	8.907.901	111,59	163,11
3	Razlika prihoda i troškova (1-2)	96.151.250	86.347.115	79.739.213	89,80	108,29
4	Sredstva koja se prenose neutrošena iz 2011. godine	135.231.106	137.140.964		101,41	
5	Ukupno raspoloživa sredstva u 2012. godini (3+4)	231.382.356	223.488.079	79.739.213	96,59	
6	Otplate po međunarodnim finansijskim kreditorima	0	0	0	0	
7	Rashodi kamata po međunarodnim kreditima	0	0	0	0	
8	Raspoloživa vlastita sredstva za investiranje u 2012. godini (5-6-7)	231.382.356	223.488.079		96,59	
9	Raspoloživa kreditna sredstva za investiranje u 2012. godini (8+9)	417.633.004	417.633.004		100,00	
10	Ukupno raspoloživa sredstva za investiranje 2012. godini (8+9)	649.015.360	641.121.083	0	98,78	
11	Investicije iz vlastitih sredstava	134.405.451	55.396.891	45.063.534	41,22	122,93
12	Investicije iz kreditnih sredstava	343.129.073	169.022.210	125.487.200	49,26	134,69
13	Ukupno investicije (11+12)	477.534.524	224.419.101	170.550.734	47,00	131,58
Neraspodena sredstva (10-13)		171.480.836	416.701.982		243,00	

Društvo je u toku godine izmijenilo računovodstvene politike vezano za tretman amortizacije cestovne infrastrukture, a što je značajno uticalo na finansijske izvještaje 2012. godine. Pored toga, troškovi plaća, službenog puta i naknada su zabilježili značajno odstupanje od planiranih (do 50%), što je obrazloženo činjenicom da Plan troškova nije pratio dinamiku upošljavanja. U dijelu ostvarenih rashoda nisu pojedinačno obrazložena sva prekoračenja u odnosu na Plan pa navodimo slijedeća prekoračenja u odnosu na plan: usluge čišćenja prostorija (91.605 KM) i veće su za 76%, troškovi reprezentacije (46.068 KM) i veći su za 54%, ugovori o djelu (65.966 KM) veći su za 88%; troškovi osiguranja (67.284 KM) veći su za 92%; troškovi mobilnih, telefonskih i internet usluga (88.332 KM) i veći su za 77%; troškovi usluga održavanja (359.504 KM) i veći su za 798 % od plana. Navedena prekoračenja ukazuju na nerealno planiranje i nedovoljnu kontrolu nad troškovima pojedinih pozicija tokom godine.

Preporuke:

Potrebno je putem nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija inicirati kod Vlade FBiH donošenje Strategije razvoja autocesta, brzih i magistralnih cesta u FBiH i Srednjoročnog programa održavanja i zaštite, rekonstrukcije, izgradnje i obnove javnih cesta u FBiH u skladu sa Zakonom o cestama FBiH, a u cilju osiguranja osnove za adekvatno planiranje ulaganja u autoceste i brze ceste.

Potrebno je da Izvještaj o realizaciji plana poslovanja sadrži dovoljne informacije i obrazloženja o realizaciji plana kao i o odstupanju od istoga.

4.5 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Sadašnja vrijednost stalnih sredstava i dugoročnih plasmana iskazana je u iznosu od 804.953.538 KM i ista se odnose na slijedeće:

	31.12.2012.	31.12.2011.
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	804.953.538	517.951.700
Ostala nematerijalna sredstva	1.355.245	22.901
Avansi i nematerijalna sredstva u pripremi	19.936.502	7.649.413
Zemljišta	86.084.669	50.644.153
Građevinski objekti	274.786.871	274.090.685
Postrojenja i oprema	8.359.348	4.653.398
Avansi, nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	332.429.903	116.000.575
Ostala stalna materijalna sredstva	1.000	1.000
Dugoročni finansijski plasmani	62.000.000	44.889.575
Druga dugoročna potraživanja	20.000.000	20.000.000

Nematerijalna sredstva čine prava na: tehničko-tehnološku dokumentaciju, korištenje doniranih baza podataka, software te nematerijalna sredstva u pripremi. Nakon početnog priznavanja u knjigovodstvenim evidencijama, primjenjuje se model troška nabavke na sve grupe. Dugotrajna nematerijalna sredstva, koja služe za obavljanje djelatnosti, otpisuju se po osnovu procijenjenog vijeka upotrebe, odnosno na osnovu procjene pritjecanja ekonomskih koristi od korištenja imovinskog prava ili nematerijalnog stalnog sredstva. Nematerijalna sredstva se otpisuju tokom procijenjenog vijeka trajanja primjenom linearne metode otpisa. Smanjenje vrijednosti nematerijalnog sredstva treba priznati u Bilansu uspjeha. Nematerijalna imovina sa neodređenim vijekom upotrebe se ne amortizuje, ali se vrši testiranje umanjenja vrijednosti tako što se poredi njegov nadoknadiivi iznos sa knjigovodstvenim iznosom na godišnjem nivou i kada god postoji indicija o mogućnosti umanjenja vrijednosti sredstava.

Na poziciji nematerijalnih sredstava u pripremi iskazana je nabavna vrijednost projektne dokumentacije za auto cestu Tuzla-Orašje u iznosu od 2.396.909 KM. U ranijem periodu na navedenoj poziciji evidentirani su izdaci za usluge revizije Studije izvodljivosti autoceste Tuzla-Orašje prema Ugovoru od 25.12.2008. godine zaključenim sa IPSA Institutom d.o.o Sarajevo na rok od 14 mjeseci. Utvrđeno je da navedeni ugovor nije realizovan u predviđenom roku, a nije ni prezentirano da je odobreno produženje ugovora od strane Društva. Dato nam je usmeno obrazloženje da je realizacija ovog ugovora vezana za osnovni ugovor izrade Glavnog projekta Studije izvodljivosti autoceste Tuzla-Orašje, kojeg je JP Direkcija ceste FBiH d.o.o. Sarajevo zaključila sa Konzorcijem: Rudarsko-geološko-građevinski fakultet Tuzla, Linel Maribor, IRGO Consalting Ljubljana i GRADIS Maribor na iznos od 2.350.000 KM u maju 2008. godine, a isti također nije okončan u predviđenom roku od 14 mjeseci. Do momenta okončanja predmetne revizije, nije ispostavljena okončana situacija, tako da ni ugovor za usluge revizije Studije izvodljivosti nije okončan. Vezano za navedeno, napominjemo da je JP „Ceste FBiH“ d.o.o Sarajevo u 2011. godini Društvu prenijelo nerealizirana sredstva za navedeni projekat.

Tokom 2012. godine izvršeno je evidentiranje povećanja nabavne vrijednosti računarskih programa u iznosu od 20.124 KM prema fakturi „Info Studio“ d.o.o Sarajevo, a koje se odnosi na 40% ugovorene cijene „Integralnog informacionog sistema“ (u prethodnom periodu izvršeno je fakturisanje 30% vrijednosti ugovora). Ukazujemo da je ugovor za nabavku zaključen 06.11.2010. godine prema kojem je rok za izvršenje usluge bio 70 dana. Do vremena okončanja predmetne revizije, nije ispostavljena okončana situacija na preostalim 30% ugovorene cijene. Prema usmenom obrazloženju odgovorne osobe, po ispostavljanju okončane situacije, izvršiti će se odbijanje 5 % od ugovorene cijene, zbog neodobrenog produženja ugovorenog roka.

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazane su u iznosu od 652.578.574 KM. Pojedinačni predmet nekretnina, postrojenja i opreme koji ispunjava uslove priznavanja početno se mjeri po trošku sticanja odnosno nabavke. Nakon početnog priznavanja vrijednosti u knjigovodstvenom evidentiranju nekretnina, postrojenja i oprema primjenjuje se model troška nabavke na sve grupe. Dodatna investicijska ulaganja na sredstvima dugotrajne materijalne imovine obuhvataju naknadne troškove na već postojećim sredstvima datim na upravljanje Društvu u skladu sa Zakonom o cestama FBiH. Naknadno povećanje nabavne vrijednosti stalnih sredstava definiše se u toku izrade plana investicionog ulaganja a vrši se između ostalog u

slučaju naknadnog ulaganja u opremu i izgradnje nove cestovne infrastrukture. Temeljni kriterij za priznavanje naknadnih troškova u nabavnu vrijednost je zadovoljen kada se time: produžava vijek upotrebe stalnog sredstva, povećava njegov kapacitet i unapređuje kvalitet njegovog učinka. Procjenu da li neko ulaganje ispunjava gore navedene kriterije izvršiti će Sektor za pripremu građenja i građenje. Vrijednost, struktura i promjene nekretnina, postrojenja i opreme u revidiranoj godini iskazane su u slijedećoj tabeli:

Opis	Zemljišta	Grad. objekti	Postrojenja i oprema	Alati, pogon. kanc.namj.	Transportna sredstva	Mater.sred. u pripremi	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8
Nabavna vrijednost							
na dan 01.01.2012.	50.644.153	281.001.977	4.981.611	147.907	729.816	102.316.633	439.822.097
- direktna povećanja u 2012. godini	-	-	-	-	-	224.991.516	224.991.516
- prijenos sa pripreme	35.440.516	4.105.885	4.297.282	117.779		(43.961.462)	-
- otuđenje i rashodovanje	-	(25.435)	(6.708)	(4.925)		-	(37.068)
- ostalo	-	-	(23.452)	-		-	(23.452)
na dan 31.12.2012.	86.084.670	285.082.428	9.248.733	260.761	729.816	283.346.687	664.754.093
Akumulirana amortizacija							
na dan 01.01.2012.	-	6.911.292	1.011.789	58.452	135.696	-	8.117.228
- amortizacija	-	3.391.517	556.799	13.963	112.581	-	4.074.861
- otuđenje i rashodovanje	-	(7.253)	(5.955)	(3.362)		-	(16.571)
- ostalo	-	-	-	-		-	-
na dan 31.12.2012.	-	10.295.557	1.562.632	69.053	248.277	-	12.175.519
Neto knjigov.vrijednost							
na dan 01.01.2012.	50.644.153	274.090.685	3.969.822	89.455	594.120	102.316.633	431.704.869
na dan 31.12.2012.	86.084.670	274.786.871	7.686.100	191.708	481.539	283.346.687	652.578.574

Pravilnikom o računovodstvenim politikama regulisan je način evidentiranja dugotrajne imovine. Navedeni Pravilnik usaglašen je sa Zakonom o cestama FBiH, gdje je u članu 3. stav 2. utvrđeno da se na javnim cestama ne može stjecati pravo vlasništva niti druga prava po bilo kojoj osnovi osim prava određenih navedenim zakonom. Amortizacioni iznos odnosno osnovica za obračun amortizacije je nabavna vrijednost sredstva ili neki drugi iznos koji zamjenjuje nabavnu vrijednost umanjenu za njezin ostatak vrijednosti. Sistemski raspored amortizovanog iznosa za sve godine tokom vijeka upotrebe pojedinih stalnih sredstava Društva vrši se primjenom vremenske metode i to linearnim načinom obračuna za sva sredstva. Utvrđeni iznos amortizacije za sve amortizacione grupe se sučeljava sa pripadajućim dijelom izvora sredstava odnosno ostalog kapitala u toku korisnog vijeka upotrebe dugotrajne imovine. Priznata imovina nije vlasništvo Društva, nego osnivača i obračun amortizacije za ovu imovinu ne utiče na finansijski rezultat i poslovanje Društva.

Utvrđeno je da u dijelu obračuna amortizacije nije postupljeno prema odredbama navedenog Pravilnika, već je izvršen obračun ispravke vrijednosti stalnih nematerijalnih i materijalnih sredstava uz evidentiranje troškova amortizacije na propisanim pozicijama, što je u skladu sa MRS 16.

Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi u iznosu od 283.346.687 KM, u odnosu na prethodnu godinu veći su za 177 %. U okviru ove pozicije najznačajniji su započeti projekti izgradnje auto ceste i to dionice: Kakanj-Bilješevo 108.092.408 KM, Drivuša-Gorica 36.244.727 KM, Gorica-Bilješevo 56.262.439 KM, Zvirovići-Kravice 5.805.425 KM, Kravice-Bijača 36.030.066 KM, Lepenica-Suhodol 4.464.929 KM, Suhodol-Tarčin 36.312.052 KM.

Povećanje nabavne vrijednosti materijalne imovine tokom 2012. godine iskazano je u iznosu od 43.961.462 KM od čega se na aktiviranje izvedenih radova na poddionici auto ceste na dionici Kakanj-Dobrinje odnosi 4.655.029 KM. Prema prezentiranoj dokumentaciji, utvrđeno je da je za izvedene radove, odobrenje za upotrebu obezbijedeno dana 14.05.2012. godine, a knjigovodstveni prijenos investicionog ulaganja iz pripreme u upotrebu je izvršen tek 06.09.2012. godine, kada je izvršeno aktiviranje zatvorenog sistema naplate. Međutim, prema prezentiranoj dokumentaciji i usmenoj izjavi odgovorne osobe, građevine navedene u Odobrenju za upotrebu (čeo no naplatno mjesto Kakanj, odmorište Kameni dvorac sa uključnom trakom, isključne trake sa naplatnim mjestom Papratnica i TS 10(20)/0, 4 kV), su se stvarno koristile i prije puštanja u rad zatvorenog sistema naplate. **Posljedica neblagovremenog aktiviranja navedene investicije**

je da su troškovi amortizacije za period juni-septembar 2012. godine manje obračunati za iznos od 50.586 KM.

Također je utvrđeno da je aktiviranje navedene dionice u iznosu od 4.655.029 KM, kao i zatvorenog sistema naplate (programska podrška-sistemska i aplikativni softver, oprema i rezervni dijelovi) u ukupnom iznosu od 5.536.607 KM, izvršeno samo na osnovu knjigovodstvene dokumentacije i pomoćne evidencije stalnih sredstava, **odnosno nije postupljeno u skladu sa Pravilnikom o računovodstvenim politikama, kojim je regulisano da Služba za računovodstvene poslove vrši prijenos investicionih ulaganja iz pripreme u upotrebu na osnovu ovjerenog Zapisnika o završetku ugovornih obaveza.**

Ističemo da je Pravilnikom o računovodstvenim politikama Društva definisano da prijenos investicionog ulaganja iz pripreme u upotrebu ovisi o izvršenoj reviziji odnosno tehničkom prijemu sa stanovišta tehničke struke i završetkom posla smatra se dobivanje upotrebne dozvole za građevinske radove. Na osnovu raspoložive dokumentacije, utvrđeno je, kao i prethodne godine, da se dionice auto ceste puštaju u promet i počinju se koristiti prije pribavljanja upotrebne dozvole od nadležnog Federalnog ministarstva prostornog uređenja. Navodimo **dionicu autoceste Kakanj-Bilješevo**, za koju je ugovor o izgradnji zaključen dana 27.04.2010. godine sa Konzorcijem Viadukt d.d Zagreb-Hering d.d. Široki Brijeg na iznos od 43.203.349 EUR-a, a isti je na osnovu zaključenih Addenduma (na koje je saglasnost dala Skupština Društva), produžen do 20.05.2013. godine, s tim da konačna finalna procjena Ugovora o izgradnji iznosi 60.000.000 EUR-a, uključujući PDV. Naime, jedan od razloga za uvećanje vrijednosti osnovnog ugovora što prema projektnoj dokumentaciji nisu bili predviđeni dodatni radovi na izgradnji novog bočnog naplatnog mjesta na petlji Kakanj (Addendumom 3 planirano 2.030.120 EUR-a) i rekonstrukcija regionalne ceste R445 (Addendumom 3 planirano 482.191 EUR-a), kao i izgradnja saobraćajnog informacionog sistema na naplatnom mjestu Lučani. Povećanje vrijednosti ugovorenog iznosa uzrokovano je i varijacionim nalogima kao i kliznom skalom, koja je procijenjena u iznosu od 5,50 miliona EUR-a.

Revizijom je utvrđeno da je 13.11.2012. godine na osnovu Certifikata o preuzimanju radova, potpisanog od strane nadzora AECOM INOCSA S.L.U, izgrađena trasa dionice Kakanj-Bilješevo preuzeta od strane Investitora (Društva), kada se ista počela koristiti, odnosno puštena je u promet. Prema usmenoj izjavi odgovorne osobe, svi naknadni radovi odnose se na izgradnju bočnog naplatnog mjesta Kakanj i regionalne ceste R445. Na dan 31.12.2012. godine, navedena dionica trase u iznosu od 108.092.408 KM je knjigovodstveno evidentirana na poziciji stalnih materijalnih sredstava u pripremi. Prezentiran je zahtjev za tehnički prijem dijela izgrađene građevine, koji je Društvo 24.12.2012. godine uputilo nadležnom Federalnom ministarstvu prostornog uređenja vezano za pribavljanje upotrebne dozvole. Formirana je Komisija koja je izvršila tehnički prijem i u toku je izdavanje odobrenja za upotrebu. **Navedeno je u suprotnosti sa paragrafom 7. MRS 16-Nekretnine, postrojenja i oprema, prema kojem sredstvo treba priznati, ako i samo ako je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi povezane s tim sredstvom priticati u pravno lice i ako se nabavna vrijednost sredstva može pouzdano izmjeriti, odnosno samim puštanjem u promet dionice autoceste ispunjeni su uslovi za priznavanje sredstava u poslovnim knjigama Društva. Amortizacija sredstva započinje kada je ono raspoloživo za upotrebu, tj. kada se nalazi na lokaciji i u uslovima potrebnim za korištenje koje je namijenio menadžment.**

Provedenom revizijom utvrđeno je da Društvo nije evidentiralo sve fakture koje se odnose na 2012. godinu, niti je za neblagovremeno ispostavljene fakture izvršilo potrebna rezervisanja, shodno MRS 37-Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, zbog čega su iste teretile 2013. godinu. Utvrđeno je da nisu evidentirane slijedeće fakture: za investicije ispostavljene od strane dobavljača (bez PDV-a): IPSA Institut d.o.o Sarajevo u iznosu od 218.187 KM, „Divel“ d.o.o Sarajevo 128.397 KM i „Egis International 184.324 KM. Također je utvrđeno je da nisu izvršena rezervisanja za pripadajući dio 2012. godine za slijedeće fakture: „Cengiz Insaat“ Turska za izvedene radove na dionici Lepenica-Suhodol za period 01.12.2012.-31.01.2013. godine na iznos od 2.328.667 KM, „Viadukt-Hering“ za radove na dionici Kakanj-Bilješevo za period 07.12.2012. 15.03.2013. godine na iznos od 6.045.693 KM, „OHL ŽS“ Brno za radove na dionici Zvirovići-Bijača za period od 13.12.2012.-08.02.2013. godine na iznos od 2.660.065 KM. Prema prezentiranim procjenama nadzornih organa (konsultanata) o stvarno izvedenim radovima u 2012. godini po prethodno navedenim fakturama, manje su iskazana sredstva i obaveze u 2012. godini, za iznos od 688.999 KM.

Zbog neprovedenih računovodstvenih postupaka u pripadajućem obračunskom periodu, sredstva su podcijenjena su najmanje za 1.219.907 KM, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnim računovodstvenim standardima i

Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, a prije svih paragrafom 22., 89. i 91. Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja.

U cilju usklađenja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem, proveden je godišnji popis sredstava, obveza i potraživanja na dan 31.12.2012. godine, te je od strane Centralne popisne komisije sačinjen Izvještaj o popisu, koje je Uprava Društva usvojila Odlukom od 21.02.2013. godine i isti prosljedila Skupštini Društva i resornom ministarstvu. U Izvještaju Centralne komisije o popisu stalnih sredstava, investicija u toku, sitnog inventara, novčanih sredstava i depozita, obaveza i potraživanja, razgraničenja i rezervisanja, nije navedeno da je izvršeno usklađivanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja niti je data rekapitulacija ukupnih stalnih sredstava Društva, obzirom da su pojedinačne komisije dale preglede stalnih sredstava po popisnim mjestima. Također je utvrđeno da prilikom popisa pozicija građevinskih objekata u izgradnji nije izvršen popis salda istih sa 31.12.2012. godine, već je samo iz knjigovodstvenih evidencija prepisan dugovni promet (povećanja nabavne vrijednosti) pojedinačnih dionica tokom 2012. godine. **Izvještajem Centralne popisne komisije nije obuhvaćen popis zaliha materijala, rezervnih dijelova i ACC TAG-ova, što posebno ističemo obzirom da su isti značajne vrijednosti i iskazani su u poslovnim knjigama u iznosu od 721.808 KM.** Popis zaliha treba da obuhvati sve zalihe i potvrdu fizičkog postojanja u poslovnim prostorijama Društva ili od drugih, posjedovanje vlastite ili tuđe zalihe i procjenu njihove upotrebne vrijednosti. Isto tako, konstatovano je da u Izvještaju nije dat pregled: avansa za izgradnju građevinskih objekata i avansa za ugovorene usluge održavanja auto ceste, a riječ je o ukupnom iznosu od 49.175.494 KM, zatim obaveza prema dobavljačima u zemlji (14.913.956 KM), obaveza prema PDV punomoćnicima (1.545.668 KM), obaveza prema fizičkim licima za eksproprijaciju zemljišta (477.340 KM), obaveza prema dobavljačima u inostranstvu (14.340.427 KM), rezervisanja za zadržana plaćanja-retencije po ugovorima (15.682.777 KM) te obračunatih troškova perioda za koje nije primljena faktura (658.277 KM).

Uzimajući u obzir navedeno kao i konstatovane propuste internih kontrola u vezi pravovremenog aktiviranja investicija u toku, ne može se potvrditi da je u poslovnim knjigama na datum bilansa izvršeno usklađivanje stvarnog sa knjigovodstvenim stanjem.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se po linearnoj metodi otpisa i to za svako pojedinačno sredstvo. Korisni vijek upotrebe stalnih sredstava jeste razdoblje u kojem se očekuje da će koristiti u svrhu javnih potreba (obezbjeđivanje nesmetanog i sigurnog prometa i očuvanje cestovne infrastrukture) i potreba Društva. Materijalna stalna sredstva otpisuju se na osnovu procijenjenog vijeka upotrebe, odnosno po osnovu procjene pritjecanja ekonomskih koristi tokom njihovog korištenja i upotrebe. Za stalna sredstva utvrđen je vijek upotrebe na osnovu koga se vrši obračun amortizacije po godišnjim stopama. Utvrđeni korisni vijek trajanja i stope amortizacije za raspoloživa stalna materijalna sredstva po grupama je slijedeći:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
-Gornji stroj autoceste	15	6,67
-Tuneli	66,67	1,50
-Mostovi (viadukti, nadvožnjaci)	66,67	1,50
-Objekti kontrole naplate	35	2,86
-Naplatne kućice	20	5,00
-Motorna vozila	6,45	15,50
-Elektronska oprema	5	20,00
-Trafostanice	35	2,86

Avansi za građevinske objekte iskazani su u iznosu od 49.083.216 KM od kojih su najznačajniji dati avansi: Cengiz Insaat Sanayi Ve Ticareta 29.946.907 KM, OHL ŽS a.s. Brno 14.212.425 KM, Euroasflat d.o.o Sarajevo 3.813.574 KM, Ipsa Institut 542.364 KM i Egis International Francuska 482.691 KM. Vezano za date avanse, Društvo je skladu sa članom 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH uputilo dobavljačima konfirmacije na dan 31.12.2012. godine. Uvidom u jedan broj istih utvrđeno je da, do okončanja revizije, nisu potvrđene od strane OHL ŽS a.s. Brno i Egis International.

Ostali dugoročni finansijski plasmani na dan 31.12.2012. godine iskazani su u iznosu od 62.000.00 KM i odnose se na dugoročno oročena sredstva u poslovnim bankama (preko 12 mjeseci), po ugovorima. Odabir banaka vršen je po pozivu, shodno usvojenim politikama i primjenjujući kriterij ponuđene najveće kamatne stope. Sredstva su oročena na period od 370 dana do 36 mjeseci u šest poslovnih banaka, uz

kamatne stope u rasponu od 4,80 % do 5,05 %. Prilikom donošenja odluka o oročavanju sredstava i odabiru banaka vodilo se računa o disperziji rizika.

Na poziciji **ostalih dugoročnih potraživanja** iskazan je iznos od 20.000.000 KM, koji se odnosi na prijenos sredstava JP Direkciji cesta FBiH d.o.o Sarajevo prema Odluci Vlade FBiH od 25.01.2010. godine. Navedenom Odlukom je data saglasnost na Program utroška sredstava ostvarenih naplatom prihoda od putarine za autoceste u FBiH za 2009. godinu u iznosu od 20.000.000 KM za troškove nabavke zemljišta za potrebe izgradnje autoceste i objekata na trasi Koridora 5c. na dionici Sarajevska zaobilaznica. Sa transakcijskog računa za uplate indirektnih poreza na ime finansiranja autocesta u FBiH u okviru Jedinstvenog računa Budžeta FBiH izvršen je 16.02.2010. godine prijenos 20.000.000 KM na poseban račun JP „Ceste FBiH“ d.o.o Sarajevo.

Preporuke:

Potrebno je da Uprava Društva poduzme aktivnosti vezane za okončanje ugovora za usluge revizije Studije izvodljivosti autoceste Tuzla-Orašje, obzirom da realizacija istog traje već četiri godine.

Potrebno je Pravilnik o računovodstvenim politikama uskladiti sa izvršenim knjigovodstvenim evidentiranjem ispravke vrijednosti stalnih sredstava, troškova amortizacije i ostalog osnovnog kapitala.

Pravilnikom o računovodstvenim politikama tačno definisati proceduru prenosa investicionih ulaganja iz pripreme u upotrebu, uvažavajući odredbe MRS-a 16-Nekretnine, postrojenja i oprema, kao i činjenicu da se jedan dio dionice autoceste stvarno koristi i upotrebi je, a knjigovodstveno se i dalje vodi kao investicija u pripremi.

Izvršiti uvid u cjelokupnu dokumentaciju vezanu za evidentiranje izgradnje autoceste Zenica-Sarajevo, dionica Kakanj-Dobrinje u poslovnim knjigama Društva i po istom poduzeti adekvatne mjere.

Investicije i obaveze priznavati i računovodstveno evidentirati u momentu stvaranja istih, u periodu na koji se isti odnose, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, a ukoliko u momentu priznavanja ne postoji odgovarajuća knjigovodstvena isprava, evidentiranje vršiti u korist pasivnih vremenskih razgraničenja, shodno MRS 37–Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.

Potrebno je u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH vršiti popis stalnih sredstava i usaglašavanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem.

4.6 Potraživanja

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazana su slijedeća potraživanja:

	31.12.2012.	31.12.2011.
POTRAŽIVANJA	22.034.895	6.236.139
Potraživanja od prodaje	969	-
Druga kratkoročna potraživanja	191.397	101.712
Kratkoročni finansijski plasmani	5.000.000	-
Potraživanja za PDV	16.799.758	6.134.427
Aktivna vremenska razgraničenja	42.771	-

Ukupna potraživanja iskazana na datum bilansa u iznosu od 22.034.895 KM imaju tendenciju rasta i u odnosu na prethodnu godinu veća su za 253 %.

Druga kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 191.397 KM i čine ih potraživanja za kamatu na oročena sredstva od 92.256 KM i potraživanja za neiskorištene avanse od 92.278 KM.

Kratkoročni finansijski plasmani iskazani su u iznosu od 5.000.000 KM i odnose se na datu pozajmicu JP „Ceste FBiH“ d.o.o Sarajevo na osnovu Odluke Vlade FBiH o odobravanju pozajmice od 08.05.2012. godine, a u svrhu održavanja tekuće likvidnosti JP „Ceste FBiH“ d.o.o Sarajevo. Utvrđeno je da

navedenom Odlukom nije utvrđen rok povrata pozajmice niti je zaključen Ugovor kojim bi se regulisala međusobna prava i obaveze vezano za datu pozajmicu.

Prezentiran je Zapisnik sa sastanka održanog 07.05.2012. godine, kojem su prisustvovali predstavnici Federalnog ministarstva finansija, Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, Društva i JP „Ceste FBiH“ d.o.o Sarajevo. Pozajmica je data u svrhu održavanja tekuće likvidnosti JP „Ceste FBiH“ d.o.o Sarajevo, koje je u 2012. godini izvršilo prijenos 15.000.000 KM sa redovnih transakcijskih računa na depozitni račun Budžeta FBiH, a na ime dospjelih obaveza po Kreditu EBRD broj: 31788 Regionalni program razvoja cesta. Napominjemo da su navedena kreditna sredstva EBRD-a utrošena i koriste se za projekat Sarajevske obilaznice koju implementira JP „Ceste FBiH“ d.o.o Sarajevo. Vlada FBiH je 09.02.2012. godine donijela Odluku o promjeni implementatora za LOT 3 Sarajevske obilaznice na Koridoru Vc, prema kojoj Društvo preuzima od JP „Ceste FBiH“ d.o.o Sarajevo implementaciju izgradnje LOT-a 3, poddionica Butila-Vlakovo sa priključnom cestom Mostarsko raskršće (LOT 3 A i LOT 3B).

Također, zapisnički je konstatovano da je Federalno ministarstvo prometa i komunikacija trebalo u hitnom postupku predložiti generalnu Odluku Vladi FBiH u cilju definisanja konačne alokacije sredstava i obaveza upraviteljima autocesta i magistralnih cesta u smislu namjene ovih kreditnih sredstava. Do vremena okončanja predmetne revizije, Odluka o alociranju sredstava nije donesena, niti je pozajmica Društvu vraćena.

Preporuke:

Potrebno je poduzeti aktivnosti na zaključenju ugovora o pozajmici sa JP „Ceste FBiH“ d.o.o Sarajevo, kao i na povratu novčanih sredstava.

4.7 Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti iskazani na dan 31.12.2012. godine u iznosu od 62.093.689 KM, manji su za 31.600.191 KM u odnosu na prethodnu godinu, kada su iznosili 93.693.880 KM. Smanjenje sredstava na transakcijskim računima u domaćoj valuti za 28.029.313 KM je posljedica većeg oročenja novčanih sredstava u odnosu na kraj 2011. godine, koja su prikazana na dugoročnim i kratkoročnim oročenjima, kao i većeg angažiranja vlastitih sredstava za investiranje. Oročena sredstva koja dopijevaju u roku od tri mjeseca od datuma bilansa, prikazana su u sastavu novca i novčanih ekvivalenata.

Struktura ovih sredstava na datum bilansa je slijedeća:

	31.12.2012.	31.12.2011.
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI	62.093.689	93.693.880
Transakcijski računi (u domaćoj valuti)	8.552.239	36.581.552
Transakcijski računi (u stranoj valuti)	593.037	7.060.097
Blagajna-domaća valuta	151.297	42.364
Blagajna-strana valuta	17.966	9.867
Oročena sredstva	52.779.150	50.000.000

Gotovina i ekvivalenti gotovine odnose se na novčana sredstva koja se vode na računima, u blagajnama i oročena novčana sredstva.

Transakcijski računi u domaćoj valuti otvoreni su kod Raiffeisen Bank d.d. Mostar, Sparkasse Bank d.d. Mostar, Intesa Sanpaolo Bank d.d. Sarajevo, UniCredit Bank d.d. Mostar, BOR Banka d.d. Sarajevo, Union banka d.d. Sarajevo, NLB Banka d.d. Tuzla i Bobar banka A.D. Bijeljina (za kamate po oročenjima), dok su u stranoj valuti otvoreni računi kod Raiffeisen Bank d.d. Mostar, BOR Banka d.d. Sarajevo i UniCredit Bank d.d. Mostar. Svi ugovori sa bankama zaključeni su 2011. godine, osim ugovora sa Raiffeisen Bank d.d. Mostar, koji je iz 2010. godine i ugovora sa Union bankom i NLB Bankom, koji su zaključeni u 2012. godini. Revizijom je utvrđeno da istima nije utvrđen period važenja.

Blagajne domaća i strana valuta odnose se na glavnu blagajnu u domaćoj valuti otvorenu u sjedištu Društva i blagajne u domaćoj i stranoj valuti na naplatnom mjestu Jošanica, Visoko, Podlugovi i Kakanj.

Najveći saldo na dan 31.12.2012. godine u iznosu od 62.318 KM odnosi se na blagajnu u domaćoj valuti na naplatnom mjestu Jošanica. Društvo nije usvojilo interni akt, kojim bi se utvrdila ograničenja i nadležnosti u raspolaganju sa sredstvima koja se vode kod poslovnih banaka, niti je uredilo blagajničko

poslovanje u dijelu definisanja broja i lokacija blagajni, organizacije blagajničkog poslovanja, obzirom na značajan promet blagajni na naplatnim mjestima uvođenjem zatvorenog sistema naplate.

Oročena novčana sredstva odnose se na sredstva klasificirana na 31.12.2012. godine kao kratkoročna oročena sredstva u četiri poslovne banke u ukupnom iznosu od 52.779.150 KM uz kamatne stope od 4,22 % do 4,82 %. Od navedenog iznosa novčana sredstva u iznosu od 39.779.150 KM imaju dospijeće na datum bilansa do tri mjeseca i u skladu sa MRS 7-Izveštaj o novčanim tokovima klasificirani su kao kratkoročni finansijski plasmani, dok je za 13.000.000 KM Društvo uputilo zahtjeve bankama za prijenos sa dugoročnih oročenja u skladu sa potrebama za gotovinom.

Tokom 2012. godine, Društvo je provelo procedure odabira najpovoljnijih poslovnih banaka kod kojih su oročena slobodna sredstva primjenjujući kriterij ponuđene najveće kamatne stope i disperzije rizika. Međutim utvrđeno je da Društvo nije internim aktima uredilo proceduru investiranja slobodnih novčanih sredstava, uključujući tko daje prijedlog za oročenje sredstava, donosi Odluku o oročenju sredstava, provodi proceduru odabira najpovoljnije banke i slično.

Vezano za navedena oročenja, privremeni Nadzorni odbor je u 2011. godini donio Odluku o davanju saglasnosti Upravi Društva za oročenje finansijskih sredstava kod poslovnih banaka.

Preporuke:

Potrebno je donijeti pisane procedure kojima će biti regulisano upravljanje gotovinom i gotovinskim ekvivalentima, investiranje slobodnih novčanih sredstava te osigurati dosljednu primjenu istih.

4.8 Obaveze, rezervisanja i razgraničenja

U finansijskim izvještajima iskazane su obaveze, rezervisanja i razgraničenja u iznosu 301.275.794 KM, što je više za 171.223.327 KM u odnosu na prethodnu godinu.

Struktura iskazanih obaveza, rezervisanja i razgraničenja je slijedeća:

	31.12.2012.	31.12.2011.
Obaveze, rezervisanja i razgraničenja	301.275.794	130.052.467
Dugoročna rezervisanja i razgraničenja	18.822.536	21.325.696
Retencije (zadržana plaćanja) po ugovorima	15.682.777	10.646.307
Rezerviranja za otpremnine	89.844	-
Rezerviranja po započetim sudskim sporovima	228.570	-
Ostala dugoročna razgraničenja-naplaćena bankarska garancija	2.821.344	10.679.389
Dugoročne obaveze	233.093.665	81.103.646
Dugoročni krediti uzeti u inostranstvu - EIB	127.771.318	60.476.585
Dugoročni krediti uzeti u inostranstvu - EBRD	105.322.347	20.627.061
Kratkoročne obaveze	48.701.316	27.256.333
Kratkoročne obaveze po kreditu EIB-dospjela kamata	-	947.022
Kratkoročne obaveze po kreditu EBRD-dospjela kamata	16.002.245	5.265.869
Dobavljači u zemlji	16.936.964	12.906.775
Dobavljači u inostranstvu	14.344.310	7.834.117
Obveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih	477.459	277.453
Druge obaveze	923.523	17.931
Obaveze za ostale poreze i dažbine	16.815	7.168
Kratkoročna razgraničenja	658.277	366.790
Unaprijed obračunati rashodi perioda	658.277	366.790

Dugoročna rezervisanja i razgraničenja iskazana su u iznosu od 18.822.536 KM. Iznos od 15.682.777 KM se odnosi na rezervisanja za zadržana plaćanja (retencije), koja se iskazuju na osnovu zaključenih ugovora i ispostavljenih situacija izvođača radova. Najveći iznosi rezervisanja za zadržana plaćanja se odnose na: „Euroasfalt“ d.o.o. 9.531.439 KM i „Cengiz Insaat“ 4.163.461 KM. Konstatovano je da izvođači sa kojima je ugovoreno zadržano plaćanje za dobro izvršenje posle poštuju ugovornu odredbu i privremene situacije umanjuju za ugovoreni zadržani iznos.

Društvo je izvršilo **rezervisanje za otpremnine i rezervisanje za započete sudske sporove**. Rezervisanje za otpremnine je izvršeno u skladu sa Pravilnikom o radu i MRS 19 za sve uposlenike sa 31.12.2012. godine. Rezervisanje za započete sudske sporove se odnosi na tužbe protiv Društva za naknadu štete. Procjena je izvršena na osnovu podataka iz podnesenih tužbi, bez zatezних kamata i sudskih troškova. **Revizijom je utvrđeno da je iznos koji je rezervisan u finansijskim izvještajima manji za 20.195 KM u odnosu na evidenciju pravne službe na dan 31.12.2012. godine.**

Ostala dugoročna razgraničenja odnose se na naplaćenu bankarsku garanciju od izvođača radova „SCT Ljubljana“. Naime, SCT je otišao pod stečaj u 2011. godini, od koga je Društvo iste godine naplatilo garanciju za dobro izvršenje posla u iznosu od 10.679.389 KM. Ukupan iznos je bio evidentiran na razgraničenjima, te je Uprava 21.02.2013. godine donijela Odluku o djelomičnom ukidanju istih (u iznosu od 7.858.042 KM koji je oprihodovan). Uprava je procijenila da zadrži iznos od 2.821.344 KM za ”procijenjene potencijalne obaveze” za nefakturisane, a izvršene usluge podizvođača. **Od navedenog iznosa, ne može se potvrditi da je iznos od 225.363 KM (sudski troškovi, zatezne kamate i ostali nepredviđeni troškovi) opravdano zadržan na razgraničenjima, jer ne ispunjava uslove za priznavanje propisane tačkom 14. MRS 37-Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva. Obzirom da sudski postupci protiv Društva nisu pokrenuti i da za ove obaveze ne postoji dokumentaciona osnova, isti mogu predstavljati samo potencijalne obaveze u skladu sa MRS 37, koje se ne priznaju, već samo objavljuju u finansijskim izvještajima.**

Dugoročne obaveze su iskazane u iznosu od 233.093.665 KM, a odnose se na povučena kreditna sredstva na datum bilansiranja na osnovu zaključenih dugoročnih međunarodnih kreditnih sporazuma. U toku 2012. godine, povučeno je ukupno 151.990.019 KM kreditnih sredstava.

Ugovore sa kreditorima za kredite **EBRD 38716 i EIB 24775** su potpisale Država BiH i FBiH, koji su tek 22.12.2011. godine preneseni supsidijarnim sporazumima na Društvo. Do potpisivanja supsidijarnog sporazuma, FBiH je plaćala kamate i takse na teret Budžeta FBiH, te je potpisivanjem Sporazuma obavezala Društvo da vrati uplaćena sredstva u iznosu od 6.212.890 KM u skladu sa članom 3.06(c) ovih Sporazuma. Isplata je izvršena u 2012. godini.

Dugoročni dio kredita je prezentiran u narednoj tabeli:

u EUR

Kreditor	Ukupna vrijednost kredita I valuta	Planirani iznosi finansiranja	Plan realizacije u 2012.god.	Realiz. u 2012. godini	Realiz. do 31.12.12.g
EIB	75.000.000	Kreditna sredstva	44.074.000	34.407.251	65.328.438
EBRD	180.000.000	Kreditna sredstva	106.606.000	43.304.012	53.850.460
UKUPNO	255.000.000		150.680.000	77.711.263	119.178.898

- **Kredit sa Evropskom investicijskom bankom (EIB)** namijenjen je za izgradnju 15,2 km dionice autoputa na Koridoru Vc u BiH između Drivuše i Kaknja, u vrijednosti 75.000.000 EUR sa varijabilnom kamatnom stopom EURIBOR, zatvaranje kredita 31.12.2012. godine, rok otplate 2016.–2037. godina. Ukupan iznos kredita je povučen u 2012. godini u ukupno četiri tranše. Država BiH je povukla IV tranšu u iznosu od 37 miliona EUR na osnovu Zahtjeva Uprave Društva 13.02.2012. godine. U skladu sa čl. 1.04 (4) ukupan iznos je trebao biti utrošen **90 dana nakon datuma isplate**, međutim, iznos od 18.915.932 KM je ostao neiskorišten sa 31.12.2012. godine i bio je na računu Deutsche Banke. Prema usmenoj informaciji nadležne osobe, EIB nije nikada tražio dokaz o utrošku povučenih sredstava. Sva plaćanja izvođačima iz IV tranše vršena su putem BiH (Deutsche banke), a ne EIB-a. Napominje se da Društvo nije evidentiralo neiskorišteni saldo u poslovnim knjigama, jer se kreditna obaveze povećavaju na osnovu validne situacije izvođača, ali je Društvo terećeno za kamatu na ukupan iznos tranše što je za period 26.03.2012-26.03.2013. godine iznosilo 1.718.156 KM. Također se ističe da Društvo nije tražilo produženje raspoloživosti kredita koje ne bi dovelo do dodatnih troškova jer EIB ne obračunava taksu na neiskorištena sredstva. Sa 31.12.2012. godine, obaveze po osnovu EIB kredita iznosile su 127.771.318 KM (na dugoročnim obavezama) i 439.112 KM za ukalkulisane obaveze za kamatu (na poziciji drugih kratkoročnih obaveza).
- **Kredit sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD)** namijenjen je za izgradnju dionica autoputa na Koridoru Vc u BiH: Kakanj-Drivuša 15,2 km; Vlakovo-Tarčin 18,9 km; Počitelj-južna

granica 21,4 km; Odžak-sjeverna granica 10,9 km i konsultantske usluge, u vrijednosti kredita 180.000.000 EUR, sa varijabilnom kamatnom stopom EURIBOR, rok otplate 2014.– 2024. godina. EBRD je odobrio kredit 2008. godine, sa rokom raspoloživosti do 31.12.2012. godine. Usljed kašnjenja na izgradnji radova na dionicama Drivuša-Kakanj, Vlakovo-Tarčin i Počitelj-Bijača, Društvo je 04.09.2012. godine uputilo zahtjev za produženje raspoloživosti sredstava Federalnom ministarstvu finansija do 31.12.2014. godine, što je EBRD odobrio 03.01.2013. godine. Sa 31.12.2012. godine, obaveze po osnovu EBRD kredita iznosile su 105.322.346 KM (na dugoročnim obavezama) i 16.002.245 KM na kratkoročnim obavezama što se odnosi na prvu ratu glavnice koja dospijeva za plaćanje 24.11.2013. godine i 228.404 KM za ukalkulisane obaveze za kamatu i taksu (na poziciji drugih kratkoročnih obaveza).

Kratkoročne obaveze u iznosu od 48.701.316 KM najvećim dijelom čine obaveze po kreditu EBRD koje dospijevaju u 2013. godini u iznosu od 16.002.245 KM, obaveze prema dobavljačima u zemlji 16.936.964 KM, obaveze prema dobavljačima u inostranstvu 14.344.310 KM i druge obaveze 923.523 KM

Struktura dospjelih obaveza po kreditima je slijedeća:

Kratkoročne obaveze	31.12.2012.	31.12.2011.
Kratkoročne obaveze po kreditu EIB	-	947.022
Kratkoročne obaveze po kreditu EBRD	16.002.245	5.265.869

- Za EIB kredit, Društvo je u toku 2012. godine uredno plaćalo dospjele obaveze na ime kamate, što je iznosilo ukupno 2.587.881 KM. Potpisivanjem Ugovora o podzajmu 22.12.2011. godine, Društvo se obavezalo platiti iznos od 484.205 EUR-a Vladi FBiH koji se odnosi na kamate koje je plaćala Vlada FBiH u periodu od 28.02.-29.12.2011. godine. Navedeni iznos je uplaćen u januaru 2012. godine.

Društvo nije izvršilo obračun kamata i taksi koje su dospjele sa 31.12.2011. godine, te je ukupan iznos knjižen u 2012. godini čime su obaveze i investicije 2012. godine terećene za slijedeće iznose: 200.970 KM za I tranšu za period 29.08.-31.12.2011. godine i 177.204 KM za III tranšu za period 04.10.-31.12.2011. godine. Zbog navedenog početno stanje obaveza i investicija 2012. godine podcijenjeno je za 378.174 KM.

- **EBRD:** Kao i za EIB kredit, potpisivanjem Ugovora o podzajmu Društvo se obavezalo platiti iznos od 5.265.869 KM Federalnom ministarstvu finansija što se odnosi na plaćenu kamatu po ovom kreditu od strane FBiH u periodu od 25.02.2009. do 24.11.2011. godine. Za kredit EBRD, plaćanje kamate i takse dospijeva dva puta godišnje i to 24.05 i 24.11. Dospjele obaveze na ime kamate i takse u 2012. godini su uplaćene u ukupnom iznosu od 2.608.789 KM.

Društvo nije izvršilo obračun kamata i taksi koje su dospjele za period 24.11- 31.12.2011. godine, te je ukupan iznos knjižen u 2012. godini čime su obaveze i investicije 2012. godine terećene za 83.547 KM (na ime kamate) i 164.782 KM (na ime takse) a što se odnosi na 2011. godinu. Zbog navedenog, početno stanje obaveza i investicija u 2012. godini podcijenjeno je za 248.329 KM.

U okviru **drugih obaveza** iskazan je iznos od 667.517 KM koji se odnosi na ukalkulisanu obavezu za kamate i takse sa 31.12.2012. godine za kredite EIB i EBRD.

Za EIB kredit, Društvo je procijenilo obaveze za kamatu sa 31.12.2012. godine u ukupnom iznosu od 439.112 KM za I, III i IV tranšu zbog presjeka perioda dospijeća. Iako je napravljena procjena sa 31.12.2012. godine, koja po svojoj prirodi može biti viša ili manja od stvarnog, ističe se da je Društvu bila dostupna informacija od EIB banke na početku obračunskog perioda za svaku tranšu („interest rate notification“) o kamatama koje će dospjeti u narednom periodu. Iako je i ovo „procjena banke“, iznosi koji su na kraju obračunati su skoro uvijek isti kao i na „interest rate notification“. Na osnovu obavijesti od Federalnog ministarstva finansija, kao i „interest rate notifications“ tj. obavijesti za kamatu, procjenjujemo da je ukupna obaveza za kamatu podcijenjena za 138.346 KM neto za tri tranše.

Za EBRD kredit, obračunate obaveze sa 31.12.2012. godine po osnovu kamate iznose 120.928 KM i takse na nepovučena sredstva 107.476 KM. Procjena je izvršena na osnovu povlačenja sredstava u

periodu 27.11.-31.12.2012. godine i korištenja posljednje kamatne stope koja je iznosila 1,11%. Napominjemo da prilikom svakog povlačenja sredstava Društvo ima informaciju o visini kamatne stope za konkretno povlačenje na osnovu „Loan drawdown advice“, te su se iste trebale koristiti prilikom ukalkulisanja.

Na osnovu uzorka, utvrđeno je da slijedeće fakture koje se odnose na 2012. godinu nisu bile knjigovodstveno evidentirane sa 31.12.2012. godine (sa PDV-om): „Divel“ d.o.o. (150.225 KM), „IPSA Institut“ (255.279 KM), „IPSA Institut“ (21.535 KM), „TQ Net“ (54.639 KM), „Cengiz Insaat“ (2.328.666 KM), „OHL ŽS“ (2.660.065 KM), „Viadukt-Hering“ (6.045.693 KM) i „EGIS International“ (215.659 KM). Dato je obrazloženje da fakture koje se odnose na građenje nisu bile ispostavljene zato što vrijednost radova nije dostigla minimum za fakturisanje u skladu sa ugovorima. Društvo je tražilo od nadzornih organa procjenu izvršenih radova sa 31.12.2012. godine za „Cengiz Insaat“, „OHL ŽS“ i „Viadukt-Hering“, tako da prema istima vrijednost izvršenih radova u decembru 2012. godine za ova tri izvođača je iznosila 806.129 KM, čime su sredstva i obaveze podcijenjene za navedeni iznos. **Ukupne obaveze Društva su podcijenjene najmanje za 1.476.145 KM, od čega se 1.448.826 KM se odnosi na investicije, a 27.319 KM na troškove.**

Kratkoročna razgraničenja iskazana su u iznosu od 658.277 KM, a odnose se na prispjele fakture nakon datuma bilansiranja a do datuma predaje finansijskih izvještaja i odnose se na 2012. godinu. Najznačajnije su fakture od „IPSA Institut“ u iznosu od 221.526 KM, „Sarajevoputevi“ d.d. 196.699 KM i „Roughton International Limited“ 191.183 KM.

Preporuke:

Uspostaviti efikasniju međusektorsku saradnju u cilju pravovremenog evidentiranja poslovnih promjena, te istinite i fer prezentacije finansijskih izvještaja.

Dosljedno poštivati MRS 37-Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva, za priznavanje, mjerenje, promjene rezerviranja i iskorištavanje rezerviranja za sudske sporove, kako bi se izbjegle greške i kako bi finansijski izvještaji po svim bitnim pitanjima prikazivali istinito i objektivno finansijski položaj i rezultat poslovanja Društva.

U cilju fer i istinitog prikazivanja finansijskog položaja i rezultata poslovanja Društva, potrebno je ukalkulisati obaveze na kraju obračunskog perioda na osnovu validne i dostupne dokumentacije u skladu sa MRS-ovima i MSFI.

4.9 Kapital

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazana je slijedeća struktura kapitala:

	31.12.2012.	31.12.2011.
KAPITAL	588.528.135	487.909.042
Državni kapital	2.000	2.000
Ostali osnovni kapital	422.439.808	408.167.829
Neraspoređena dobit	166.086.327	79.739.213

Odlukom o statusnim pitanjima Društva od 01.07.2010. godine utvrđena je visina upisanog/osnovnog kapitala u iznosu od 2.000 KM, što je iskazano u poslovnim knjigama. Prema Zakonu o cestama FBiH i navedenom Odlukom, osnovni kapital čini osnovni ulog Federacije BiH kao jedinog osnivača Društva sa procentualnim učešćem vlasništva 100%.

Zakonom o cestama FBiH je definisano da javne ceste (što uključuje i autoceste) koje je nadležni organ proglasio za javne ceste, su u vlasništvu Federacije BiH i od općeg su interesa za FBiH. Pravilnikom o računovodstvenim politikama regulisan je način iskazivanja trajnog kapitala, tako da se na strani pasive evidentiraju državni i Ostali osnovni kapital Društva. Imovina osnivača (cestovna infrastruktura) evidentirana je na poziciji **ostalog osnovnog kapitala** u bilansu stanja u iznosu od 422.439.808 KM.

U prethodnom obračunskom razdoblju za iznos troškova amortizacije izgrađenih dionica auto ceste, u skladu sa tada važećim Pravilnikom o računovodstvenim politikama, je izvršeno umanjenje ostalog kapitala za iznos od 3.084.077 KM, bez knjiženja troškova amortizacije, tako da je u 2011. godini iskazana veća dobit za navedeni iznos. **Društvo je u 2012. godini cjelokupan iznos amortizacije priznalo kao trošak**

poslovanja tekuće godine, te je u skladu sa tačkom 22. MRS 8-Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, izvršena ispravka prethodne godine u odnosu na ranije objavljene izvještaje zbog promjene pristupa u obračunu amortizacije. Retroaktivnom primjenom i na 2011. godinu (koja je prva godina poslovanja), izvršeno je knjigovodstveno evidentiranje na način da je umanjena akumulirana dobit za iznos od 3.084.077 KM, a uvećan ostali kapital za troškove amortizacije iz 2011. godine. Nije prezentirana Odluka Uprave Društva kojom bi se odobrila navedena promjena računovodstvenih politika.

Pravilnikom o računovodstvenim politikama regulisan je način iskazivanja i raspodjele finansijskog rezultata, koji se raspoređuje isključivo za upravljanje, građenje, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu javnih cesta, koja sredstva se u pasivi Bilansa stanja evidentiraju kao Ostali osnovni kapital. Finansijski rezultat predstavlja razliku javnih prihoda i javnih rashoda, koji je neoporeziv i ne može biti predmet ponovne raspodjele na dividendu ili povećanje kapitala. Predstavlja osnov za utvrđivanje izvora sredstava za finansiranje poslovanja Društva u narednoj poslovnoj godini. Uprava Društva donijela je 21.02.2013. godine prijedlog Odluke o raspodjeli finansijskog rezultata ostvarenog u 2012. godini u iznosu od 86.347.115 KM, tako da će se ukupan finansijski rezultat raspodjeliti prema planiranoj namjeni, u skladu sa Planom poslovanja. Do vremena okončanja predmetne revizije, Skupština Društva nije donijela konačnu odluku o raspodjeli finansijskog rezultata za 2012. godinu.

4.10 Prihodi

Prihodi ostvareni u obračunskom periodu iskazani su u slijedećim iznosima:

	31.12.2012.	31.12.2011.
PRIHODI	100.877.175	88.643.289
Poslovni prihodi	95.985.441	87.858.117
Financijski prihodi	4.837.155	783.597
Ostali prihodi i dobiti	54.579	1.575

Osnovi uslov za priznavanje prihoda je povećanje sredstava (novca, novčanih ekvivalenata odnosno finansijskih instrumenata) ili smanjenje obaveza Društva, što ima za posljedicu povećanje iskazanog finansijskog rezultata. Bilo koja stavka, koja zadovoljava opću definiciju prihoda, priznaje se kao prihod ukoliko je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi vezane za tu stavku priticati u Društvo, te da ta stavka ima jasno utvrdivu vrijednost koja se može pouzdano izmjeriti. Prihodi se u Bilansu uspjeha iskazuju po fer vrijednosti i to u visini javnih prihoda proisteklih iz osnovne aktivnosti Društva i u visini prihoda (dobiti) proisteklih i iz drugih aktivnosti Društva.

Prihodi od osnovne djelatnosti u skladu sa Zakonom o cestama FBiH predstavljaju evidentirane javne prihode koji služe za održavanje, zaštitu, obnovu, rekonstrukciju i izgradnju javnih cesta (naknade za autoceste i ceste iz maloprodajne cijene nafte i naftnih derivata, posebne naknade za upotrebe autoceste, brzih cesta i objekata sa naplatom na cestama-cestarina, naknade za korištenje cestovnog zemljišta ili od reklamnih znakova, naknade za iznajmljivanje TK kanalizacije, ostale naknade po posebnim propisima).

Prihodi od uplate finansijskih sredstava priznaju se prilikom uplate na transakcijski račun Društva dok odloženi prihodi od izdatih Rješenja za korištenje javnih površina priznaju se kao prihodi od osnovnih djelatnosti u momentu uplate sredstava. Prihodi od kamata priznaju se na vremenskoj osnovi u visini obračunatih iznosa koji se odnose na obračunski period u kome su naplaćene. Za primljene donacije i imovinu bez naknade Društvo primjenjuje prihodovni pristup. Dobici od prodaje dugotrajne imovine koja je korištena za obavljanje osnovne djelatnosti, kao oblika izvanredne aktivnosti, iskazuju se po neto ostvarenoj vrijednosti. Ostali se poslovni prihodi priznaju prema opštim načelima priznavanja prihoda odnosno pojedine vrste ostalih prihoda prema načinu koji proizilazi iz ugovora, odluke, zakona ili drugog propisa.

Poslovni prihodi u ukupnim prihodima sudjeluju sa 95,2 % i u okviru istih najznačajniji su prihodi ostvareni po osnovu Zakona o cestama FBiH. Prihodi po osnovu naknada za autoceste iz maloprodajne cijene nafte i naftnih derivata utvrđeni Zakonom o akcizama u BiH iskazani su u iznosu od 60.654.060 KM a prihodi od posebne naknade za upotrebu autocesta (cestarina) u iznosu od 15.132.276 KM.

Prihodi od posebne naknade za upotrebu autocesta (cestarina) iskazani su u iznosu od 15.132.276 KM, što je više za 43 % u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje prihoda od cestarine u odnosu na prethodnu

godinu, u uslovima otvorenog sistema naplate, rezultat je uvođenja zatvorenog sistema naplate takse za korištenje autoceste, koji je započeo sa radom 14.06.2012. godine (isti je funkcionirao tri mjeseca u probnom radu). Vlada FBiH je 30.05.2012. godine donijela Uredbu o naplati naknade za korištenje autoceste A1, kojom su definirane visine naknade u zavisnosti od udaljenosti i klase vozila.

Prihodi od takse za korištenje autoceste u značajnom dijelu ostvareni su putem automatskog plaćanja cestarine (ACC) putem TAG-ova, odnosno uređaja za automatsko plaćanje cestarine. Naime, internim Uputstvom o obavljanju poslova naplate cestarine na autocestama, brzim cestama i objektima sa naplatom predviđena je elektronska naplata cestarine putem TAG uređaja, koje korisnici kupuju po utvrđenoj cijeni i pune odgovarajućim iznosom novca bez ograničenja na punktovima koje određuje Društvo. Uredbom o naplati naknade za korištenje autoceste A1 definisano je cijena TAG-a od 39 KM, kao i da za svako dodatno „punjenje“ TAG-a korisniku se odobrava popust u visini od 10% od uplaćenog iznosa, na način da će za taj iznos biti uvećana uplata na TAG-u.

Prema prezentiranim podacima Društva, na dan 31.12.2012. godine, od ukupno prodatih ACC TAG-ova ostalo je neiskorišteno 551.057 KM (kredita sa 10% bonusa,) za što je plaćeno novca 500.961 KM. Navedeni iznos je oprihodovan u 2012. godini, što nije u skladu sa tačkama 20.-28. MRS 18-Prihodi, prema kojima prihodi se priznaju u obračunskom razdoblju u kojima su pružene usluge. Prema MRS-u 18., pravno lice je dužno vršiti pouzdane procjene za što je potrebno imati učinkovit interni sistem finansijskog planiranja i izvještavanja. Procjene prihoda se preispituju i kada je to neophodno, mijenjaju se već tokom pružanja usluge.

Također je utvrđeno da u poslovnim knjigama Društva nisu evidentirani ACC TAG-ovi, što nije u skladu sa članom 18. Uputstva o obavljanju poslova naplate cestarine na autocestama, brzim cestama i objektima sa naplatom, kojim je definisano da elektronski uređaji TAG-ovi su vlasništvo Društva. Zaključenim ugovorima sa kupcima (fizičkim i pravnim licima) utvrđeno je da korisnici vrše plaćanja takse za korištenje ACC usluge, bez vremenskog ograničenja, neograničen broj puta, po različitim modalitetima koji su u skladu sa važećim cjenovnikom cestarine.

U okviru poslovnih prihoda iskazani su prihodi po osnovu naplaćenih bankarskih garancija od SCT d.d. Ljubljana i Primorje d.d. Ajdovščina u iznosu od 20.000.000 KM, što je detaljnije pojašnjeno u tački 4.8. Izvještaja.

Finansijski prihodi iskazani su u iznosu od 4.837.155 KM i odnose se na prihode od kamata na oročena sredstva (4.683.458 KM), prihode od kasa skonto odobrenog po Odluci Vlade FBiH (135.970 KM), prihode od naplate šteta (3.932 KM), prihode od obustava zaposlenika (5.877 KM) i prihode od refundacije plaćanja školarine (7.918 KM).

Prihodi od kamata u iznosu od 4.683.458 KM se odnose na kamate ostvarene na oročena novčana sredstva i sredstva na redovnom transakcijskom računu Društva. Utvrđeno je da Društvo u 2012. godini priznalo prihode i evidentiralo dospjele kamate na oročena sredstva za decembar 2011. godine u iznosu od 186.718 KM, koje su Društvu uplaćene početkom 2012. godine. Navedeni prihodi nisu iskazani u skladu sa MRS 18-Prihodi i tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, čime su prihodi i rezultat poslovanja 2012. godine precijenjeni za navedeni iznos.

Preporuke:

Potrebno je priznavanje prihoda vršiti u skladu sa tačkama 20.-28 MRS 18-Prihodi i tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.

4.11 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su rashodi u ukupnom iznosu od 14.530.060 KM, što je veće za 11,6% u odnosu na plan, kao i povećanje od 63% u odnosu na prethodnu godinu. Struktura rashoda je slijedeća:

	31.12.2012.	31.12.2011.
RASHODI	14.530.061	8.907.901
Poslovni rashodi	14.215.295	8.868.663
Finansijski rashodi	136.261	35.787
Ostali rashodi i gubici	178.505	3.451

U okviru poslovnih rashoda najznačajniju stavku predstavljaju troškovi plaća i ostalih ličnih primanja zaposlenih (4.916.288 KM), troškovi proizvodnih usluga (3.270.094 KM) i amortizacija (4.153.672 KM). Uvođenje zatvorenog sistema naplate u drugoj polovini 2012. godine je utjecalo na povećanje poslovnih rashoda koje Društvo nije imalo u prethodnoj godini. Među značajnijim se izdvajaju nabavna vrijednost prodatih ACC Tag-ova (336.246 KM), uniforma za djelatnike na naplatnim kućicama (127.348 KM), obuka radnika (59.743 KM) i usluge održavanja softvera na autocesti (75.873 KM), od kojih su neki bili predviđeni Planom za 2012. godinu.

Društvo je u 2012. godini obračunalo amortizaciju cestovne infrastrukture na teret poslovnih rashoda u skladu sa MRS 16.

Troškovi naknada plaća sa obavezama za porez i doprinose su iskazani u iznosu od 4.110.781 KM, što je više za 28% od plana. Društvo je 27.08.2012. godine usvojilo novi Pravilnik o radu i Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji kojima je definisalo način obračuna plaće za uposlenike. Kod obračuna plaća za direktora i izvršne direktore primjenjuju se menadžerski ugovori, na koja su date saglasnosti resornog ministra. Vlada FBiH je donijela Odluku 15.02.2012. godine o davanju prethodne saglasnosti Nadzornom odboru za donošenje odluke o imenovanju izvršnog direktora za opšte, kadrovske i pravne poslove. Nadzorni odbor je donio Odluku o imenovanju izvršnog direktora dana 09.03.2012. godine. Menadžerski ugovor sa izvršnim direktorom zaključen je 28.05.2012. godine, na period od 4 godine od dana imenovanja, tj. od 09.03.2012. do 09.11.2015. godine.

Za ostale uposlenike, Direktor ugovorom o radu utvrđuje koeficijent za obračun plaće svakog uposlenika. Do donošenja novog Pravilnika o radu, za svaki stepen složenosti radnih mjesta bio je utvrđen raspon koeficijenata. Novim Pravilnikom o radu definisani su minimalni koeficijenti za svaku kategoriju složenosti, a od pozicije „viši stručni saradnik“ koeficijenti su povećani u odnosu na prethodni Pravilnik o radu. U skladu s tim, od 01.10.2012. godine, uposlenici su dobili nove ugovore o radu što je znatno povećalo trošak plaća. U januaru 2012. godine neto plate iznosile su 147.123 KM, a u decembru 249.085 KM, a jedan od razloga je povećanje broja uposlenih za 76. Kao i u prethodnoj godini, radna mjesta u istoj kategoriji složenosti mogu imati različite koeficijente, **jer Pravilnikom o radu i dalje nisu definisani kriteriji za utvrđivanje koeficijenta radnih mjesta u okviru iste grupe složenosti.**

Isplaćene stimulacije iznosile su 18.804 KM. U skladu sa članom 38. Pravilnika o radu, zaposleniku se može uvećati osnovna plaća do 20% na osnovu Odluke Direktora ili na prijedlog izvršnog direktora. Osnovnu plaću čini koeficijent složenosti pomnožen sa osnovicom za obračun plaće. **Utvrđeno je da je obračun minulog rada pogrešno uključivao iznos isplaćene stimulacije u osnovicu za obračun, čime je uvećan iznos istog. Napominjemo da je minuli rad trebao biti obračunat na osnovnu plaću, koja ne uključuje stimulacije.** Također je konstatovano da Odlukama o utvrđivanju stimulacije nije obrazložen osnov za isplatu iste, te je u svim navedeno „uspješno i efikasno obavljanje poslova“ kao razlog za isplatu. Stimulacije su iznosile od 57 KM do 772 KM mjesečno. Nekim uposlenicima je stimulacija u toku godine više puta isplaćena.

Naknade troškova zaposlenih su iskazane u iznosu od 707.257 KM, a odnose se na: topli obrok (371.412 KM), prijevoz na posao i sa posla (61.826 KM), regres za godišnji odmor (134.975 KM), pomoći i naknade zaposlenim po raznim osnovama (37.175 KM), kotizacije za seminare i školarina (44.997 KM) i trošak službenih putovanja (56.872 KM). Navedeni troškovi predstavljaju ostvarenje od 135% u odnosu na plan. U Izvještaju o poslovanju navedeno je da je odstupanje troškova plaća i naknada uzrokovano pogrešnim planiranjem ovih troškova, koje nisu pratili plan upošljavanja.

Naknada troškova prijevoza s posla i na posao je utvrđena u visini cijene gradskog prijevoza za sve uposlenike u skladu sa Pravilnikom o radu, tako da uposlenici koji rade u Sarajevu ostvaruju mjesečnu naknadu od 53 KM, a uposlenici u Mostaru 47 KM. Nije definisana minimalna/maksimalna udaljenost od mjesta stanovanja do mjesta rada. Uposlenici koji rade na naplatnim stanicama (Jošanica, Kakanj itd) ostvaruju naknadu u iznosu od 53 KM kao da im je mjesto rada u Sarajevu. Obzirom da postoji određeni broj uposlenika koji svakodnevno odlaze na mjesto rada koje je van Sarajeva, isti su stavljani u nepovoljniji položaj. Uposlenicima na naplatnim stanicama također nije isplaćena naknada za prevoz u toku probnog perioda koji je trajao 6 mjeseci. Članom 18. Općeg kolektivnog ugovora je propisano da zaposlenik ima pravo na prijevoz ili naknadu troškova prijevoza na posao i sa posla u skladu sa pravilnikom o radu, odnosno ugovorom o radu. Pravilnik o radu ne uskraćuje pravo na ovu naknadu za vrijeme probnog rada.

Regres za godišnji odmor u 2012. godini iznosio je 134.975 KM. Pravilnikom o radu i Odlukom o visini regresa je regulisano da se regres isplaćuje u iznosu 70% prosječne osnovne plaće koju je zaposlenik ostvario u prethodna tri mjeseca. Direktor je donio Odluku 17.02.2012. godine, kojom je utvrđeno pravo na regres za 98 uposlenika. Odlukom nije bilo definisano vrijeme isplate. Naknadno je isplaćen regres uposlenicima koji su pravo na isti stekli krajem godine.

U okviru troškova naknada drugim fizičkim licima iskazani su **troškovi naknada članovima privremenih Nadzornih odbora** u iznosu od 30.055 KM. U 2012. godini su izvršene isplate za 3 privremena Nadzorna odbora, od kojih je jedan imenovan krajem 2011. godine, a dva u toku 2012. godine. Privremeni Nadzorni odbori su sačinili izvještaje o radu, ali nije prezentirano da su isti upućeni nadležnim organima na razmatranje.

Troškovi naknada po osnovu ugovora o djelu su iskazani u iznosu od 65.966 KM, što je više za 88% od plana. Inspeksijskim nadzorom Društva od 18.01.2012. godine konstatovano je da je Društvo zaključivalo ugovore o djelu u više navrata za poslove za koje se obavezno zaključuju ugovori o radu u skladu sa zakonom. Na osnovu izvršene inspekcije zabranjeno je Direktor Društva daljnje radno anagažovanje 3 osobe putem ugovora o djelu. **Revizijom je konstatovano da je na temelju ove zabrane Društvo zaključilo ugovor o radu sa jednim uposlenikom, a sa dva je zaključen ugovor o obavljanju pripravnčkog staža.** Konstatovano je da jedna osoba bila angažovana na ugovoru o djelu za organiziranje i uređenje promotivnog video materijala Društva, u periodu od 05.01-29.02.2012. godine uz mjesečnu neto naknadu od 2.000 KM. **Iz Izvještaja o radu konstatovano je da osoba radila poslove koji su sistematizirani za radno mjesto stručni saradnik za odnose sa javnošću, a koje nije bilo popunjeno ni sa 31.12.2012. godine.**

Troškovi proizvodnih usluga se sastoje od troškova usluga održavanja (2.522.203 KM), troškova zakupa poslovnog i garažnog prostora (399.430 KM), troškova reklame i sponzorstva (260.746 KM) i troškova ostalih usluga (87.632 KM).

U okviru troškova usluga održavanja su iskazani troškovi za: redovno i zimsko održavanje autoceste (1.558.344 KM), usluge zaštitar na čuvanju imovine (476.471 KM), usluge održavanja softvera na autocesti (75.873 KM), usluge održavanja zgrade u najmu (255.737 KM) i usluge održavanja i uređenja okoliša (90.008 KM).

Okvirni sporazum za izvođenje radova na redovnom i zimskom održavanju autoceste Zenica-Sarajevo, sekcija Kakanj-Jošanica, zaključen je 16.03.2009. godine sa Konzorcijem „Asfaltgradnja“ d.o.o. Visoko i „Sarajevoputevi“ d.d. Sarajevo, za period od 15.03.2011.-15.03.2012. godine. Godišnje su se zaključivali ugovori sa Konzorcijem na osnovu kojih su i sačinjeni operativni programi rada za redovno i zimsko održavanje. Dakle i okvirni Sporazum i godišnji Ugovor su istekli u martu 2012. godine. Iz razloga trajanja procedure javne nabavke, 15.03.2012. godine sa navedenim Konzorcijem je zaključen „Aneks 1“ koji se odnosi na sezonu 2011-2012. godina. Aneksom je produžen rok važenja godišnjeg Ugovora na tri mjeseca ili do zaključivanja novog okvirnog sporazuma i ugovora ili do utroška sredstava koja su ugovorena, u zavisnosti koja okolnost prije nastupi.

Dana 15.06.2012. godine potpisan je „Aneks 2“ Ugovora, koji produžuje rok važenja Ugovora na isti način kao i „Aneks 1“. Navedenim Aneksima vrijednost ukupnih radova nije prešla ugovoreni iznos. Na osnovu pregovaračkog postupka bez objave obavještenja 13.08.2012. godine, potpisan je novi Ugovor za redovno i zimsko održavanje Autoceste A1 sa „Sarajevoputevi“ d.d. Sarajevo. Vrijednost Ugovora iznosi 1.046.949 KM, te važi od 15.08.2012 do 15.03.2013. godine za sekciju Bilješevo-Jošanica. Društvo je dana 07.12.2012. godine preuzelo poddionicu Bilješevo-Kakanj u sistem održavanja. Operativni plan je dostavljen resornom ministarstvu u skladu sa propisima 08.11.2012. godine.

Ugovorima o održavanju je definisana obaveza Izvođača da će građevinske proizvode, materijale, opremu ugrađivati samo ako je njihov kvalitet dokazan ispravom proizvođača ili certifikatom o usklađenosti sa utvrđenim posebnim propisima koje će dostaviti Šefu projekta na saglasnost *prije nabavke*. Kao i prethodne godine, konstatovano je da su za sezonu 2011/2012. godina za ugrađene materijale i opremu dostavljeni dokazi o kvalitetu i certifikati, prilikom ispostavljanja konačne situacije. U nekim slučajevima u toku radova su uzeti uzorci za ispitivanje i time se potvrdio kvalitet.

Troškovi zakupa poslovnog i garažnog prostora iznosili su 399.430 KM, a u prethodnoj godini 187.876 KM. Društvo obavlja djelatnost u poslovnim prostorima u Mostaru i Sarajevu. U Mostaru se

iznajmljuje zgrada koja je u vlasništvu ½ JP BH Pošta i BH Telekom. Ukupna vrijednost zakupnine na mjesečnom nivou sa „BH Poštom“ i „BH Telekomom“ iznosi 21.017 KM (sa PDV-om).

Dana 25.06.2012. godine potpisan je Ugovor o zakupu poslovnog prostora sa „Union Bankom“ d.d. Sarajevo za period od 15.06.2012.-30.04.2017. godine u mjesečnom iznosu od 15.210 KM. Anex Ugovora potpisan je 22.10.2012. godine kojim se povećava kvadratura prostora i mjesečni iznos najma na 16.851 KM sa primjenom od 01.11.2012. godine. Navedenim Aneksom je smanjena cijena najma po m2, za efektivnu radnu površinu sa 18,10 KM/m2 na 15,83 KM/m2.

Ističe se da je Društvo počelo sa korištenjem ovog poslovnog prostora tek u zadnjoj sedmici novembra 2012. godine, a najam se počeo plaćati od početka važenja Ugovora (15.06.2012. godine). **Navedeno je uvećalo troškove za 68.445 KM za period 15.06.-31.10.2012. godine.** Razlog navedenom je što poslovni prostor nije bio prilagođen potrebama Društva, te su zaključeni ugovori za adaptaciju i renoviranje. Naime, 25.06.2012. godine je sa „Union Bankom“ potpisan Ugovor o adaptaciji prostora, čije je predmet zajedničko ulaganje u renoviranje i adaptaciju poslovnog prostora, radi prilagođavanja istog za potrebe Zakupca. Istim su definisani radovi za koje će biti obavezni Zakupodavac i Zakupac, međutim nije utvrđen rok za završetak radova od strane Zakupca niti procijenjena vrijednost adaptacije.

Ukupni troškovi radova/održavanja zgrade u najmu iznosili su 194.978 KM (što uključuje i manje radove na adaptaciji poslovnog prostora u Mostaru). Uvidom u ugovore sa izvođačima radova za adaptaciju poslovnog prostora u Sarajevu, konstatovano je da je Društvo preuzelo radove koji su Ugovorom bili obaveza Zakupodavca (bravarsko-staklarski radovi 69.368 KM). Također, utvrđeno je da je Društvo izvršilo radove koji nisu bili predmet Ugovora o adaptaciji (instalacija rashladnog i ventilacionog sistema 93.534 KM, radovi u mokrim čvorovima 18.093 KM, kamenorezački 5.361 KM i ostali radovi 11.983 KM). Prema navedenom Ugovoru, Zakupodavac je bio dužan angažovati nadzornog organa koji će vršiti nadzor nad izvođenjem cjelokupnih građevinskih radova i čije troškove je trebao snositi, međutim, isti je bio angažovan od strane Društva putem ugovora o djelu na iznos od 5.500 KM. Ukupna vrijednost svih navedenih radova je iznosila 203.841 KM.

Prema dopisu Union banke od 22.10.2012. godine, Društvu su ulaganja u klimatizaciju i bravarske radove u ukupnom iznosu od 124.392 KM priznata kao odbitna stavka na način da su mjesečno linearno raspoređena i priznata na ugovorenih 5 godina trajanja zakupa kroz smanjenje mjesečne cijene najma. Istovremeno konstatovano je da je Zakupodavac preuzeo dio radova koji su prema Ugovoru bili obaveza Društva (elektro radovi u iznosu od 93.571 KM). Iz naprijed navedenog može se zaključiti da su ugovorne strane preuzele radove druge strane i da nije postupljeno u skladu sa Ugovorom o adaptaciji. Također zaključenim Aneksom od 22.10.2012. godine nije decidno navedeno da se smanjenje cijene odnosi na izvršena ulaganja od strane Društva.

Isto tako, radovi su izvršeni na većoj kvadraturi prostora, odnosno u većoj količini u odnosu na one definisane Ugovorom. Navodimo da Planom poslovanja za 2012. godinu nisu bili predviđeni navedeni radovi. Prema Izvještaju nadzornog organa navedeno je da je ukupna vrijednost radova koju je preuzeo Zakupodavac iznosila 191.754 KM (pripremi radovi), a vrijednost radova koju je snosilo Društvo 255.604 KM (što uključuje rashladni i ventilacioni sistem u iznosu od 93.534 KM koje je kapitaliziran).

Prema članu 6. Ugovora o zakupu, ugovorne strane su bile dužne sačiniti Zapisnik o stanju poslovnog prostora, a Zakupac je dužan po isteku zakupa, predati zakupljeni prostor u istom stanju u kakvom ga je i preuzeo. Nije prezentiran Zapisnik o primopredaji prostora prilikom zaključenja ugovora.

Troškovi reklame i sponzorstva iznosili su 260.746 KM, a u 2011. godini 12.636 KM. Društvo je angažovalo firmu „Prime Time“ d.o.o. za pružanje usluga produkcije za period od 11.05.-31.12.2012. godine u iznosu od 230.490 KM. Usluge su uključile produkciju TV PR informativnih priloga, produkciju reklamnog TV spota-zatvoreni sistem naplate, produciranje intervju a i priloga u okviru emisija Business News i Business Magazine, produciranje video materijala i fotografija, produkciju promotivnog filma o izgradnji dionica koridora Vc. **Ugovorom nije definisana jedinična cijena usluge niti trajanje/količina usluga, tako da nismo u mogućnosti potvrditi da li su cijene izvršenih usluga realne, niti da li su pružene usluge u okviru ugovorenih. Za navedene usluge nije sproveden postupak javne nabavke, budući da se Društvo pozvalo na izuzeće od primjene Zakona o javnim nabavkama BiH, definisano u Aneksu II dio C. Međutim, izuzeće od primjene Zakona isključivo se odnosi na pribavljanje radio i TV emitiranja, dok su reklamne usluge koje bi koristile radio ili TV emitiranje, zakup prostora za emitiranje oglasa, obavijesti, informativnih programa vezanih za rad Društva, predmet javne**

nabavke za koju je potrebno provesti jedan od postupaka Zakona. Nije izvršeno pregovaranje tehničkih, ekonomskih, pravnih i drugih aspekata ugovora. Posebno napominjemo da je potrebno poduzeti sve mjere kako bi se osigurala pravična i aktivna konkurencija među potencijalnim dobavljačima. Po navedenom ugovoru, vršeno je mjesečno fakturisanje u iznosu od 32.927 KM, što predstavlja jednu sedminu ugovorenog iznosa, bez odgovarajućeg dokaza da su usluge i stvarno izvršene u navedenom iznosu. Također je konstatovano da se preuzeti materijal ne evidentira kao arhivska građa niti u okviru nematerijalnih sredstava, a isti je prema Ugovoru vlasništvo Društva. Dobavljač također nije sačinjavao redovne mjesečne izvještaje o radu u skladu sa Ugovorom.

U okviru poslovnih rashoda iskazani su troškovi rezervisanja za otpremnine i sudske sporove u iznosu od 318.415 KM, što je detaljno objašnjeno u tački 4.8 Izvještaja. **Navedeni troškovi nisu bili predviđeni Planom poslovanja.**

U okviru **ostalih rashoda** su rashodi po osnovu ispravke grešaka iz prethodne godine u iznosu od 84.394 KM koji se odnose na troškove usluga zaštitara koji su u 2011. godini bili kapitalizirani, kao i iznos od 73.601 KM koji se odnosi na otpis FEDA kartica nakon obavljenog popisa.

Preporuke:

Potrebno je Pravilnikom o radu definisati kriterije za utvrđivanje koeficijenta složenosti za obračun plaće, u cilju zadovoljenja principa transparentnosti kod utvrđivanja plaća uposlenih.

Potrebno je da se osigura adekvatan osnov za obračun i isplatu stimulacija kako bi iste bile opravdane. Također, obračun minulog rada vršiti u skladu sa navedenim Pravilnikom.

Potrebno je za vrijeme probnog rada isplatu naknade za prijevoz na posao i s posla vršiti u skladu sa Pravilnikom o radu, te definisati pravo na isplatu iste i za uposlenike kojima mjesto rada nije mjesto prebivališta.

Potrebno je Odlukom o isplati regresa jasno definisati sve relevantne odredbe vezane za isplatu.

Potrebno je osigurati dosljednu primjenu svih odredbi Ugovora za izvođenje radova na redovnom i zimskom održavanju autoceste, a posebno odredbi koje se odnose na dokazivanje kvaliteta građevinskih proizvoda, materijala i opreme prije njihove nabavke i ugradnje u autocestu.

Prilikom odabira ponuđača za usluge produkcije postupati u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, a kod zaključivanja ugovora regulisati ključne elemente nabavke (obim i cijena usluga, rok isporuke, trajanje i sl.), te vršiti blagovremeni nadzor nad izvršenjem ugovora.

Društvo u poslovnim knjigama treba voditi evidenciju promotivnog materijala isporučenog od strane dobavljača, u okviru arhivske građe ili nematerijalnih sredstava, ovisno o vrsti materijala/sredstava.

4.12 Sudski sporovi

Prema podacima Društva na dan 31.12.2012. godine, pokrenuti su parnični i vanparnični postupci ukupnog tužbenog zahtijeva u iznosu od 3.874.624 KM. Od navedenog iznosa dio od 3.615.727 KM se odnosi na vanparnične postupke za utvrđivanje naknade za ekspropisane nekretnine, gdje je korisnik eksproprijacije Društvo. Ovaj iznos predstavlja procijenjenu vrijednost ekspropisanih nekretnina bez zateznih kamata i troškova postupaka. Preostali iznos od 258.916 KM se odnosi na tužbe fizičkih i pravnih lica protiv Društva za naknadu šteta nastalih zbog neadekvatnog održavanja autoceste.

Navodimo da je za veći broj predmeta u postupku eksproprijacije bilo nadležno Federalno pravobranilaštvo od kojeg su predmeti preuzeti nakon stupanja na snagu Odluke Vlade FBiH od 27.07.2011. godine o načinu korištenja finansijskih sredstava u postupku primopredaje sudskih, upravnih i drugih akata između JP Ceste FBiH d.o.o Sarajevo i JP Autoceste FBiH d.o.o Mostar. Navedenom Odlukom je definisano da Društvo preuzima od JP Ceste FBiH d.o.o Sarajevo sve upravne i sudske predmete i akte poslovanja koji se odnose na njihovu registriranu djelatnost za dionice autoceste Sarajevo-Zenica.

4.13 Nabavke

U 2012. godini zaključeno je ugovora o javnim nabavkama ukupne vrijednosti od 12.520.694 KM. Po osnovu provedenih otvorenih postupaka zaključeno je ugovora u vrijednosti od 3.800.153 KM, ograničenih postupaka 5.338.701 KM, po osnovu pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja 1.042.361 KM, konkurentskih zahtjeva 1.881.466 KM i direktnih sporazuma 458.013 KM. U revidiranoj godini uloženo je od strane ponuđača 2 prigovora, zatim podneseno 6 žalbi Uredu za razmatranje žalbe, od čega je u 3 slučaja Ured donio rješenje da se žalbe ponuđača odbacuju kao neosnovane, a za preostale 3 žalbe doneseno je rješenje da se žalbe potpuno ili djelomično usvajaju, te da je potrebno ponoviti postupak.

Društvo je donijelo Plan javnih nabavki za 2012. godinu, koji je usvojen Odlukom Uprave od 26.03.2012. godine, međutim utvrđeno je da sve izvršene nabavke u 2012. godini nisu bile planirane navedenim Planom. Tokom godine nije vršen Rebalans Plana javnih nabavki, iako je postojala potreba za istim, budući da značajan dio planiranih nabavki nije izvršen (Izgradnja Sarajevske zaobilaznice LOT 3 88.158.330 KM, Izrada Glavnog projekta autoceste Banlozi-Žepče 16.380.000 KM, Izrada idejnog i glavnog projekta autoceste Nević polje-Donji Vakuf 22.464.000 KM, Izrada Studije izvodljivosti i idejnog projekta autoceste Tuzla-Žepče 6.903.000 KM itd).

U 2012. godini nisu provedene procedure Zakona o javnim nabavkama BiH za prevodilačke usuge za koje je bilo potrebno provesti postupak izbora najpovoljnijeg ponuđača, a iste su iskazane u neto iznosu od 8.905 KM.

Preporuka:

Postupke nabavki provoditi u skladu sa propisanim procedurama Zakona o javnim nabavkama BiH, podzakonskim i vlastitim aktima.

5. KOMENTAR

U ostavljenom roku Uprava Društva je uz dopis broj: 01-3614/13 od 11.06.2013. godine, dostavila Očitovanje na Načrt Izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja JP Autoceste FBiH“ d.o.o Sarajevo za 2012. godinu. U Očitovanju su date primjedbe za određene konstatacije u nalazima i izraženom mišljenju.

Prihvatili smo dokumentaciono opravdane dokaze i sve što je imalo realnu osnovu za korekciju uključili smo u konačan Izvještaj. Pored navedenog na određeni broj Vaših primjedbi i obrazloženja, dajemo slijedeća pojašnjenja.

Ne možemo prihvatiti niti se složiti sa Vašim navodima datim za tačku 3. Mišljenja a u vezi sa rezervisanim sudskim troškovima, zateznim kamatama i ostalim nepredviđenim troškovima na poziciji pasivnih vremenskih razgraničenja. Naglašavamo, kako smo i naveli u tekstu Izvještaja, da navedeni iznos od 225.363 KM ne ispunjava uslove za priznavanje propisane tačkom 14. MRS 37- Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva. Navedenom tačkom su precizirani uslovi kada se rezervisanje može priznati u finansijskim izvještajima, a u konkretnom primjeru isti nisu ispunjeni. Također, nije prezentirano da su u momentu sačinjavanja finansijskih izvještaja pokrenuti sudski postupci protiv Društva. U Očitovanju ste i sami naveli da niste imali elemenata za tačan obračun kamata, odnosno iznos obaveze se nije mogao pouzdano procijeniti, što je jedan od uslova za priznavanje. Također ste naveli da se radi o dijelu obaveza za zavisne troškove izvršenih radova a koji nisu obuhvaćeni navedenim radovima, bez ikakave popratne dokumentacije i dokaza o istome. Ističemo, da ove obaveze mogu predstavljati samo potencijalne obaveze u skladu sa MRS 37, koje se ne priznavaju, već samo objavljuju u finansijskim izvještajima.

Obzirom da su Plan poslovanja i Pravilnik o stručnom obrazovanju i usavršavanju doneseni istog dana 20.02.2012. godine, smatramo da je Planom poslovanja bilo moguće obuhvatiti kriterije utvrđene Pravilnikom o stručnom obrazovanju i usavršavanju.

Kada je u pitanja primjedba vezana za evidentiranje ACC TAG-ova, navodimo da je vašim internim Uputstvom o obavljanju poslova naplate cestarine na autocestama, brzim cestama i objektima sa naplatom, definisano pravo vlasništva nad istima, iz čega implicitno proizilazi obaveza evidentiranja u vašim poslovnim knjigama. Ukoliko smatrate, kao i što ste naveli u Očitovanju, da je

ova odredba unešena isključivo radi prava oduzimanja u slučaju zloupotrebe bez potrebe knjigovodstvenog evidentiranja, potrebno je da uskladite akte i zaključene ugovore sa kupcima ACC TAG-ova sa stvarnim statusom prodatih ACC TAG-ova.

Vezano za dato obrazloženje za definisanje raspona koeficijenata složenosti za obračun plaća, navodimo da Statutom nije definisana nadležnost Nadzornog odbora za predlaganje Pravilnika o radu Društva, te ukazujemo da isto treba ugraditi u postojeći Statut. Smatramo pozitivnim donošenje Uputstva o ocjenjivanju rada zaposlenika u Društvu, međutim potrebno je donijeti kriterije i za utvđivanje koeficijenata složenosti i kod prijema novo uposlenih.

Ne možemo prihvatiti dato obrazloženje vezano za troškove reklame i sponzorstva koji su na navedenim pozicijama kao takvi i evidentirani u finansijskim izvještajima. Između ostalog, zaključenim Ugovorom sa „Prime Time“ d.o.o Sarajevo definisano je produciranje materijala za emisije Business News i Business Magazine, kao i produciranje dokumentarnog-promotivnog filma, video materijala, fotografija i audio priloga za ostale TV i radio stanice, web portale kao i printane medije (usluge za koje smatramo da mogu pružiti i druge produkcijske kuće). Navodite da je „Prime Time“ d.o.o Sarajevo vlasnik emisije Business News (BHT1) i Stanje na putevima (FTV), te ako i dalje smatrate da ove vrste usluga ne mogu pružiti druge produkcijske kuće, potrebno je provesti procedure pregovaračkog postupka bez objave obavještenja uz pregovaranje tehničkih, ekonomskih, pravnih i drugih aspekata ugovora. Na taj način bi se definisale jedinične cijene usluga, kao i trajanje/količina usluga, što bi omogućilo praćenje realizacije ugovora. Iz navedenog razloga, ne možemo prihvatiti Vašu konstataciju da je neodrediva jedinična cijena.

**Rukovodilac Sektora za finansijsku
reviziju**

Mirsada Janjoš, dipl.oec.

Vodja tima

Dijana Šutalo, viši revizor za finansijsku reviziju, dipl.oec.

Član tima

Mia Buljubašić, mlađi revizor za finan. reviziju, dipl.oec.